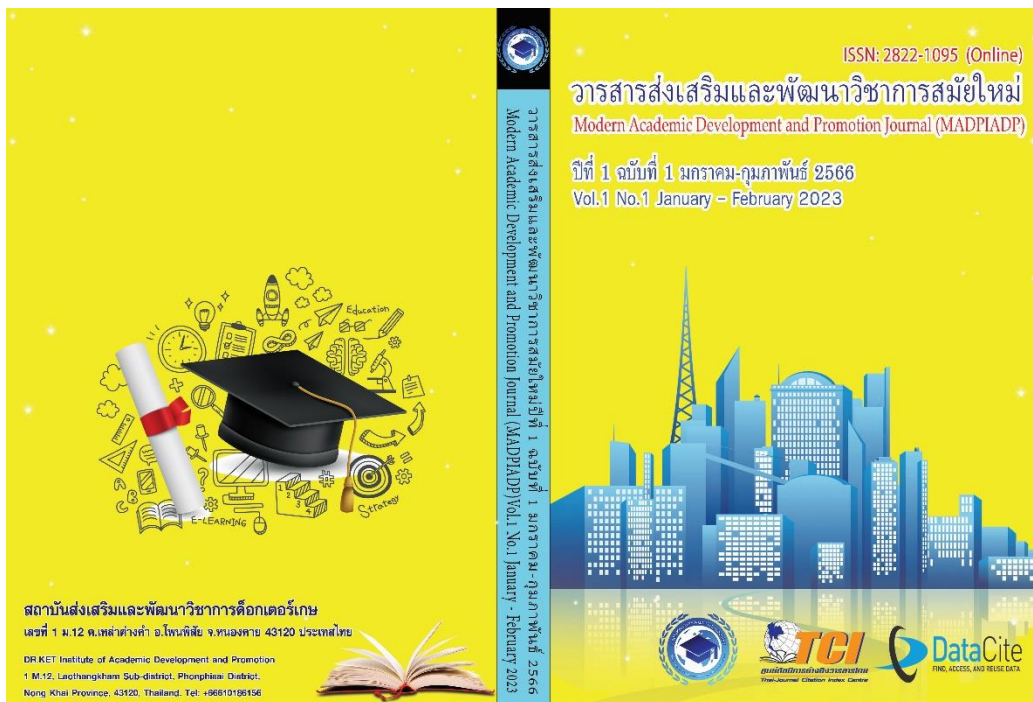

ISSN: 2822-1095 (Online)

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่
Modern Academic Development and Promotion Journal (MADPIADP)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566
Vol.1 No.1 January - February 2023

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการตึกเตอร์เกน
เลขที่ 1 ม.12 ต.เหล่าดงคำ อ.โพธิ์ชัย จ.หนองคาย 43120 ประเทศไทย

DRKET Institute of Academic Development and Promotion
1 M.12, Laochangkham Sub-district, Phonphiam District,
Nong Khai Province, 43120, Thailand. Tel: +66619195156

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566
Modern Academic Development and Promotion Journal (MADPIADP) Vol.1 No.1 January - February 2023

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

Modern Academic Development and Promotion Journal

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566)

Vol 1 No.1 (January-February 2023)

ISSN : 2822-1095 (Online)

_ * ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน – ตุลาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เจ้าของ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกซ เลขที่ 1 หมู่ที่ 12 ตำบลเหล่าต่างคำ

อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย 43120 โทร 061-0186156, 082-9356452

E-mail : journalacademicpromotion@gmail.com

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail: zumsa_17@hotmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9833-4759>

Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=Ex2SJ-8AAAAJ&hl=th>

บรรณาธิการ

ดร.เกษญา ผาทอง

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกซ

กองบรรณาธิการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธโสธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจันทน์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ภูษิต ปุณัณรมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

พระนัสชนะ ส่างช้าง, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาฐิติวัตร หน้กจ, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระครูธรรมศต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

วรรณภา บุปผาโสภ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการต้อกเตอร์เกษ

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

วรรณภา บุปผาโสภ

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

 ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

 พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัตติวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

 ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

👉 จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

👉 พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ เป็นฉบับปฐมฤกษ์ ประจำปีพุทธศักราช 2566 มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์บทความ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ง)
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย THE STRATEGY FOR ETHICAL BEHAVIOR MOVEMENT OF FIVE PRECEPTS VILLAGE'S PROJECT: A CASE STUDY OF NONGYANGKHAM VILLAGE, NONG KHAI PROVINCE พระราชรัตนาลงกรณ์	1-20
การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด MANAGEMENT OF DUAL EDUCATION SYSTEM EMPHASIZING COMMUNITY PARTICIPATION FOR SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA ROI ET สาธิตา ตาลชัย และ พระมหาเกริกเกียรติ นีรุตติเมธี (ไพศาล เจริญลาภ)	21-38
บทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนทัศน์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน THE ROLES OF THAI SANGHA ON DEVELOPMENT IN THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY PARADIGM พระครูรัตนสุตาภรณ์	39-55
อุดมการณ์ทางการเมืองสู่การพัฒนาการเมืองไทย POLITICAL IDEOLOGY TO THE DEVELOPMENT OF THAI POLITICS คิต วรุณดี	56-65
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ HUMAN RESOURCE MANAGEMENT พระมหาจำนงค์ ผมไผ่	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	80-104

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย*

THE STRATEGY FOR ETHICAL BEHAVIOR MOVEMENT OF FIVE PRECEPTS VILLAGE'S PROJECT: A CASE STUDY OF NONGYANGKHAM VILLAGE, NONG KHAI PROVINCE

พระราชรัตนาลงกรณ์

Phraradrattananarongkom

สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

Nongkhai Sangha Provincial Governor Office, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai2535@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 มกราคม 2566; วันแก้ไขบทความ 21 กุมภาพันธ์ 2566; วันตอบรับบทความ : 20 กุมภาพันธ์ 2566

Received 2 January 2023; Revised 21 February 2023; Accepted 20 February 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน 4) เพื่อศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ 5) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านหนองยางคำ จำนวน 181 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าเฉลี่ย

Citation:

* พระราชรัตนาลงกรณ์. (2566). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 1-20.

Phraradrattananarongkom. (2023). The Strategy for Ethical Behavior Movement of Five Precepts Village's Project: A Case Study of Nongyangkham Village, Nong Khai Province. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(1), 1-20.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.1>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) 3) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) 4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยรวม ได้แก่ ปัจจัยความคาดหวังของชุมชน (X_6) ($\beta = .329$) ปัจจัยศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ (X_4) ($\beta = .302$) ปัจจัยความต่อเนื่องของกิจกรรม (X_2) ($\beta = .281$) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน) ($F = 63.427$; $p - \text{Value} = 0.001$) 5) แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 คือ ควรให้มีการวางแผนด้านนโยบาย การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้ภายในวัดและชุมชนตามความเหมาะสม

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, พฤติกรรมเชิงจริยธรรม, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research article aimed to 1) to study the attitudes of people toward five precepts observing village project, 2) to study factors forecast on the ethical behavior of the people, 3) to study the ethical behavior of the people, 4) to study driving factors five precepts observing village project, forecast on the ethical behavior of the people, 5) to study the development. A quantitative research. The sample was 181 people living Nongyangkham Village. The instruments for collecting data were the questionnaire. Analyze data using were

mean, standard deviation, median, interquartile range, multiple linear regression analysis.

The research results were found as follows; 1) The attitude towards five precepts observing village project, overall high level ($\bar{X}$ = 4.49). 2) The factors influencing ethical behavior of people, overall high level ($\bar{X}$ = 4.39). 3) The ethical behavior towards five precepts observing village project, overall high level ($\bar{X}$ = 4.50). 4) The results of the analysis of the factors by examining the linear relationship between independent variables and dependent variables, overall were factor community expectations (X_6) (β = .329), factor art of persuasion (X_4) (β = .302), factor continuity of the activity (X_2) (β = .281) is linearly correlated with the dependent variable. (Factors Influencing People's Ethical Behavior) (F = 63.427; p - Value = 0.001). 5) The Developmental approach driving five precepts observing village project is policy should be planned, opportunity for all sectors to participate, management of learning within temples and communities as appropriate.

Keywords: Strategy, Ethical Behavior Movement, Five Precepts Village's Project

บทนำ

ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นส่วนมากในอัตราเฉลี่ย 94.6% ของคนไทยทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555 : 1) ศาสนาพุทธจึงถือว่าเป็นศาสนาประจำชาติไปโดยปริยาย ด้วยบริบทการดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่างๆ ส่วนมากล้วนได้รับอิทธิพลหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่แทรกซึมอยู่ในความคิด รวมถึงวิถีปฏิบัติของคนไทยมาเป็นเวลายาวนาน โดยยึดถือเป็นสถาบันหลักที่เป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย อันได้แก่ ชาติ

ศาสนา (พระพุทธศาสนา) และพระมหากษัตริย์ ที่มุ่งส่งเสริมให้มีหลักอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล และสันติสุข โดยมีหลักธรรมที่เป็นเบื้องต้นในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน (นฤมล มารคแมน, 2543 : 1)

การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหา ตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีหลายระดับทั้งที่เป็นสัจธรรมเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง มีทั้งส่วนที่เรียกว่าเป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรม ศิล เป็นคำสอนระดับเบื้องต้น หรือระดับพื้นฐาน คำสอนทั้งหมดเป็นระบบการปฏิบัติ เพราะเหตุที่คำสอนเป็นสัจธรรมคือเกิดจากประสบการณ์จริง คำสอนจะให้ผลอย่างแท้จริงเฉพาะผู้ที่นำไปปฏิบัติเท่านั้น ศิลก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นคำสอนระดับพื้นฐาน แต่ถ้าคนนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้วจะมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ และพัฒนาขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 89)

แต่ด้วยสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมคุณธรรมที่ผู้คนเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลายเป็นสังคมเศรษฐกิจที่คนส่วนมากให้ความสำคัญต่อวัตถุมากกว่าจิตใจ กลายเป็นวิถีประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีการแข่งขันแย่งชิง เพื่อเป็นผู้ได้เปรียบขาดความเอื้ออาทรต่อกัน ขาดคุณธรรมจริยธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นปัญหาสังคมที่ตามมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบปัญหาหลายด้าน ประกอบด้วยการกระทำ ผิดกฎหมาย อาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุข การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์รวม การจ้างจ้างคูหมีนสถาบันหลักของชาติ ตลอดจนเกิดปัญหาแตกแยกทางความคิด จนนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวกและเกิดกรณีทะเลาะเบาะแว้ง ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สินและชีวิตกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดจิตสำนึกศีลธรรมและคุณธรรมทั้งสิ้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557 : 5) พระพุทธศาสนาจึงมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากการนำของคณะสงฆ์ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มีดำริที่จะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนาหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน กอปรกับ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการให้ทุกภาคส่วน

ในประเทศร่วมมือกันดำเนินการสร้างความปรองดองสมานฉันท์และทำให้ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีกัน โดยเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ซึ่งจะนำพาประเทศก้าว ไปข้างหน้าอย่างปลอดภัยยั่งยืน จึงได้กำหนดกิจกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกเพศทุกวัยได้นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเน้นการรณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มี “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ขึ้นในทุกส่วนของประเทศ ตามดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามหาราชได้ประทาน โอวาทไว้ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 ความว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อ หมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แก่ประชาชนในชาติ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการพร้อมกันทั้ง 77 จังหวัด

เมื่อศีลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแล้วการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อให้พุทธบริษัทมีศีล มีสุข ปรองดอง สมานฉันท์ เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ของคนในชาติสู่การพัฒนาบวรศีลธรรมและจริยธรรม ถือเป็นฤกษ์งามยามดีในการได้รณรงค์พร้อมลงมือปฏิบัติอันมน นำหลักธรรมพื้นฐานที่พุทธบริษัทปฏิบัติได้โดยง่าย คือการนำหลักศีล 5 (ไม่โหดร้าย ไม่มัวเมา ไม่ใจเร็ว ไม่พูดปด ไม่หมดสติ) อย่างใจอย่างจริงจัง พร้อมมีการติดตามและประเมินผลการ ขับเคลื่อนโครงการตั้งแต่อนำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เข้ามา และหลังจากดำเนิน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ไปเป็นระยะแล้วนั้น

ดังนั้น สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดหนองคายจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ทำการศึกษา วิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นพื้นที่ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการติดตามผลการขับเคลื่อนโครงการตลอดถึงเป็น การวัดและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อันส่งผลให้เกิดการพัฒนา และสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามแนววิถีพุทธได้อย่างไรบ้าง และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นพบนั้นไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเพื่อ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนหลักพุทธธรรม (ศีล 5) ให้เป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนา สังคม ประเทศไทยให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยพยากรณ์ทุกตัวสามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง ท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เรียกได้ว่า เป็นโครงการสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆได้ นับตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ตามพระดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลจารย์ได้ประทานโอวาทไว้ ความว่า “อันว่า ศีล 5 เป็นการสำคัญที่มนุษย์เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แก่ประชาชนในชาติ (คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5, 2557)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา คำว่า “พัฒนา” มาจากภาษาสันสกฤตว่า “วรฺธน” แปลว่า ความเจริญ มาจากภาษาบาลีว่า “วฑฺฒน” หรือ “วฒฺน” แปลว่า ความเจริญ ความงอกงาม เพิ่มขึ้น ฝึกฝน ทำให้ยืนยาวขึ้น และนำมาใช้ในภาษาไทย ก็มีความหมายว่า ความเจริญ ความงอกงาม การขยายขยาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 32)

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทศนะของพระพุทธศาสนาว่าเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลก่อพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือระดับเหตุผลทางจริยธรรมตามคำของนักวิชาการตะวันตก) 4 ประการคือ 1. กลัวถูกลงโทษ (ภัย) 2. อยากได้รางวัล (ค้นหา) 3. อยากเด่น (มานะ) 4. ความใคร่ธรรม (อุทุมพร จามรมาน, 2534 : 199)

4. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ คือ วิถีทางหรือข้อกำหนดการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2553 : 7)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่เห็นความสำคัญของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ เพราะต่างมุ่งสร้างกุศลคุณงามความดี โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต เว้นจากการเบียดเบียนกัน ประกอบสัมมาอาชีพ ซื่อสัตย์ สุจริต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในรูปแบบการวิจัย R&D (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 330 คน (งานสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านหนองยางคำ, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบ่อ จังหวัดหนองคาย รวมทั้งสิ้น 330 คน นำมาหากลุ่มตัวอย่างตามสูตร โดยการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548 : 19) จะใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 181 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการวิจัย เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 181 คน ตามที่กำหนดไว้ในทำการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายประสิทธิภาพการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านหนองยางคำ ตำบลกอนนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

1. การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 : ทัศนศึกษาหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวชี้วัด

ความสุขของคนที่รักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.54$) ผลของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.51$) การเป็นศูนย์ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.43$) ตามลำดับ

2. การศึกษาระดับปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวชี้วัดความสุขของคนที่รักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.54$) ผลของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.51$) การเป็นศูนย์ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.43$) ตามลำดับ

3. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านพรหมวิหารธรรม ($\bar{x} = 4.54$) ด้านนาถรณธรรม ($\bar{x} = 4.48$) ด้านเบญจธรรม ($\bar{x} = 4.47$) ตามลำดับ

4. การศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย พบว่า

4.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบือ จังหวัดหนองคาย ด้านเบญจธรรม พบว่า ตัวแปรด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.549$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.547$) ด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.496$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.439$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.438$) และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r=0.282$) มีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

4.2 ปัจจัยที่มีสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้านหลักพรหมวิหารธรรม พบว่า ตัวแปรด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.797$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.788$) ด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.735$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.687$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.665$) ด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.512$) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

4.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้านหลักนาถรณธรรม พบว่า ตัวแปรด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ และ ด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.585$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.564$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.532$) และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.435$) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้วยค่าถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) จำนวน 6 ตัว ด้วยวิธี Enter พบว่า

5.1 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.10 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์

จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 5.364 ซึ่งไม่เกิน 10 และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.186 ซึ่งต่ำกว่า 0.10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

5.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างชุดของตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยรวม ได้แก่ ปัจจัยความคาดหวังของชุมชน (X_6) ($\beta = .329$) ปัจจัยศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ (X_4) ($\beta = .302$) ปัจจัยความต่อเนื่องของกิจกรรม (X_2) ($\beta = .281$) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน) ($F = 63.427$; $p - \text{Value} = 0.001$)

5.3 ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.828 และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ได้ร้อยละ 68.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.353

สมการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$Z = 0.329 (X_6) + 0.302 (X_4) + 0.281 (X_2)$$

ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส (X_1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (X_3) และปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย (X_5)

6. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบอง จังหวัดหนองคาย พบว่า

6.1 แนวทางด้านนโยบาย ควรนำนโยบาย 3 ด้าน มาใช้ ได้แก่ ด้านส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล 5 ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธ และด้านส่งเสริมหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.)

6.2 แนวทางด้านการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมการพัฒนาตามหลักศีล 5 โดยยึดแนวทางปฏิบัติในเชิงประจักษ์ด้านหลักเบญจศีล –เบญจธรรมตามวิถีชาวพุทธ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิด สติปัญญา และกำลัง เพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนาที่หลากหลาย

6.3 แนวทางการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการศิลป์ 5 การมีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศิลป์ 5 การจัดประกวดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

6.4 แนวทางมิติทางคุณธรรม ควรยึดหลักการหรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 โดยให้ประชาชนใช้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้อยู่ในความถูกต้องดีงาม มีความรักสามัคคี มีจิตใจงาม บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

6.5 แนวทางมิติทางเศรษฐกิจ ควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หรือทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันเป็นแนวทางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้ได้กับทุกกิจกรรม ซึ่งต้องรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง

6.6 แนวทางมิติทางสังคมวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกายผู้ชายเอาผ้าขาวม้าผูกเอว ผู้หญิงใส่ผ้าถุง ยิ้มง่าย ทักทายไหว้กัน เป็นต้น

6.7 แนวทางมิติทางการเมืองการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนนำข่าวสารต่างๆ มาประชุมชาวบ้านมีผู้นำท้องถิ่นที่คอยประสานงานหรือช่วยงานผู้นำชุมชน ติดตามกิจและจิตอาสาพัฒนาชุมชนเช่น อ.ส.ม. การเมืองการปกครองเน้นหลักประชาธิปไตยทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ในการร่วมกันพัฒนาตนเองและส่วนรวม

6.8 แนวทางมิติทางสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในวัดและภายในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาและเป็นต้นแบบในการดึงดูดประชาชนเข้ามาศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 มีจัดทำขึ้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปรายผลที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย” พบประเด็นที่สำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย ได้แก่

ปัจจัยด้านความคาดหวังของชุมชน ปัจจัยด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ และปัจจัยด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.828 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ได้ร้อยละ 68.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.353

1. ปัจจัยด้านความคาดหวังของชุมชน เป็นปัจจัยการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนตนเองและไม่เบียดเบียนคนอื่น ส่งผลให้สังคมสงบสุขร่มเย็น โดยหากหมู่บ้านใดนำไปปฏิบัติได้ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดความสงบสุข และจะส่งผลให้ประเทศเกิดความสงบสุข อันเป็นการพัฒนาจิตใจของประชาชนให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม และสร้างความสุข ความสงบร่มเย็นแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชน ได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา เห็นคุณค่าของการรักษาศีล 5 สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อันจะนำมาสู่ความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติต่อไป (ประยูร หนูสุก, 2560)

2. ปัจจัยด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ นั้นพระครูโสภิตกิตติยาภรณ์ เลขาณุกการเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ดอนพรหม ได้กล่าวว่า โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรม ทางพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ให้คณะสงฆ์ทั่วประเทศจัดทำขึ้น และทำให้สังคมไทย มีความรัก ความสามัคคีความปรองดองกัน หากประชาชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำรงวิถีชีวิตอย่างมีความสุข สร้างความเข้มแข็งยั่งยืนของชุมชน ได้ทุกชุมชนทั่วประเทศ (พระครูโสภิตกิตติยาภรณ์, 2560) ดังนั้น การที่จะทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับการนำหลักศีล 5 ไปประพฤติปฏิบัติได้นั้น จำเป็นจะต้องมีเทคนิควิธีการโน้มน้าวจิตใจ เช่น นำศีล 5 มาปฏิบัติแล้วจะไม่ตกนรก จะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม แนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วม เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีล เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้เห็นและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ การขับเคลื่อนโครงการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมถึงเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในความคิด การ ระดมความเห็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของ

การรักษาศิลป 5 ในชุมชน อีกทั้งยังต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน มีการบูรณาการเข้ากับ กิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ ควรขับเคลื่อนผ่าน บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบัน สำคัญของการอยู่ร่วมกันในชุมชน เรียกว่า บวร. ในการวางแผนขับเคลื่อนโครงการฯ ควรใช้หลักแนวคิดการ มีส่วนร่วมซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้า หมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องตัดสินใจด้วย ตนเอง 2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบ ในการจัดสรรและควบคุมเงินงบประมาณ 3) การใช้ ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำ กิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการ เพิ่มระดับการพึ่งพาตนเอง 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้อง ได้รับการแจกจ่าย ผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม การมี ส่วน ร่วมของ บ้าน วัด และโรงเรียน กล่าวคือ บ้าน อาจหมายถึงชุมชน หน่วยทางสังคมที่สำคัญ หน่วยหนึ่ง ในบ้านอาจมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน เป็นผู้นำ ผู้นำเหล่านี้จะพัฒนาทางด้าน สภาพแวดล้อม ทางด้านกายภาพต่างๆภายในหมู่บ้านหรือชุมชนได้มี ส่วนร่วมแสดงความคิด ร่วมกันวางแผน นำไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล วัด เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในอดีตวัด คือศูนย์รวมของทุกสิ่งตั้งแต่เกิดจนตายก็ว่าได้เป็นที่ร่วมทำ กิจกรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ชุมชนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน วัดเป็นแหล่งศรัทธาการทำให้เกิดมีส่วน ร่วมในกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 โรงเรียน หน่วยงานทางสังคมซึ่งเป็นสถาบัน การศึกษาของชุมชน มีครูอาจารย์ที่ให้ความรู้แก่ลูก หลานในชุมชนมีปัญหาสามารถดำเนินชีวิต ในสังคมได้ ฉะนั้น บ้าน วัด โรงเรียน จึงเป็นหน่วยทางสังคมที่มี ความสำคัญทั้งหมด วัด มีบ้าน และโรงเรียนให้การอุปถัมภ์ คำชู ทำนุบำรุงพระศาสนา บ้านก็มี วัดคอยให้สติ เตือนใจ รวมทั้ง จิตวิญญาณและมีโรงเรียนคอยสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน โรงเรียน มีวัด ที่ให้การสนับสนุน อบรมสั่งสอนในศีลธรรม และมีบ้านที่คอยให้การสนับสนุน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามี ส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา โดยอาจเป็นครูภูมิปัญญา ให้ความรู้ในเรื่องที่เป็นภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นนั้นๆ และกรรมการ สถานศึกษาก็มีพระ มีผู้นำชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานใน โรงเรียน ในการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนใน โครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เกิดจากความ ร่วมมือระหว่าง

บ้าน วัด และโรงเรียน จะสามารถดำเนินการได้อย่างประสบผลสำเร็จ ต้องอาศัย กระบวนการ พุดคุย ปรีกษาหารือ การรับฟังปัญหาที่มีอยู่นำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขในอนาคตโดยผ่าน การทำสันติสนทนา (Peace Dialogue) โดยมีผู้ที่เข้าร่วม พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน อบต. อสม. ชาวบ้าน ครู อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ได้สานเสวนาพุดคุยแสดง ความคิดเห็นด้วยพื้นฐาน การต้องการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุขด้วยคนในชุมชนมีศีล 5 (พระ ครุสันติวัชรกิจ (วิโมกข์), 2560)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิง จริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอ ท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาได้ ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำของเจ้า อาวาส ในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) เจ้าอาวาสเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง 2) เจ้า อาวาสเป็นผู้กำหนดระเบียบต่างๆ ให้ชาวบ้านปฏิบัติตาม 3) เจ้าอาวาสเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมี ส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 4) เจ้า อาวาสชี้แจงให้ชาวบ้านทราบถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 5) เจ้าอาวาสกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน 2. ความต่อเนื่องของกิจกรรม ได้แก่ 1) การประสานงานกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงาน โครงการฯ ประจำหมู่บ้าน 2) จัดประชุมคณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน เพื่อกำหนด กิจกรรมและการรณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการรักษาศีล 3) ประสานงานเชิญ ชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ของวัดเพื่อให้ ดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย 4) การจัดกิจกรรมและเชิญชวนคนในหมู่บ้านมาสมัครเป็น สมาชิก “ครอบครัวรักษาศีล 5” และตรวจติดตามการปฏิบัติตนของชาวบ้านในหมู่บ้านที่เข้า ร่วมโครงการฯ 5) วัดและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นศูนย์กลางรับใบสมัครของชาวบ้าน ที่สมัคร เป็นสมาชิก “ครอบครัวรักษาศีล 5” และ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” 3. การมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วน ได้แก่ 1) ทุกกระทรวงให้การสนับสนุนโครงการนี้ โดยรับเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรม เพื่อรณรงค์ โดยสนับสนุนปัจจัย งบประมาณ สิ่งของและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม 2) ทุก กระทรวงให้การสนับสนุนกำลังคน เจ้าหน้าที่ บุคลากรจัดกลุ่มรวมเป็นหมู่คณะไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัดจัดกิจกรรมรณรงค์รักษาศีล 5 3) ทุกกระทรวงให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ

ดำเนินงานโครงการในมุมมองที่หลากหลาย 4) ทุกกระทรวงรวบรวมผลการดำเนินงานโครงการนี้ ทั้งส่วนกลางและภูมิภาครายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงานผลของกระทรวงตามแบบหมู่บ้านรักษาศีล 5 5) ทุกกระทรวงร่วมสนับสนุนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลของ“ครอบครัวรักษาศีล 5”และ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ให้เป็นระบบถูกต้อง เป็นหมวดหมู่ 4. ศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ ได้แก่ 1) การจัดทำแผ่นป้ายไว้นิลประสาสัมพันธธรรค์เชิญชวนประชาชนรอบชุมชนมาร่วมรักษาศีล 5 2) การเผยแพร่โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของวัด ให้เครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ของหมู่บ้านได้รับทราบและเชิญชวนให้ไปเข้าโครงการ 3) มีการมอบป้าย/ใบประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ 4) การจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์โดยจัดทำเป็นข่าวแจกและนำแจกจ่ายไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ ภายในจังหวัดในทุกสื่อทุกช่องทาง 5) การเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องนี้ทางเว็บไซต์/Instagram/facebook ของจังหวัด กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและจังหวัดและเครือข่ายต่าง ๆ 5. ความคาดหวังของชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนต้องการความรักและผูกพันต่อกันในหมู่สมาชิกในครอบครัว 2) ชุมชนรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวที่รักษาศีล 5 3) ชุมชนมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต 4) ชุมชนเกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกันภายในชุมชน 5) ชุมชนชาวบ้านเกิดรักสามัคคีกันมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การรักษาศีล 5 นำมาซึ่งการให้เกิดความรักและผูกพันต่อกันในหมู่สมาชิกในครอบครัว ชุมชนรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวที่รักษาศีล 5 มั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกันภายในชุมชน ที่สำคัญชาวบ้านเกิดรักสามัคคีกันมากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย ควรส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล 5 โดยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธ ตลอดถึงการส่งเสริมหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.) ให้มีการเผยแพร่ในเชิงรุกให้มากขึ้น 1.2 ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมการพัฒนาตามหลักศีล 5 โดยยึดแนวทางปฏิบัติในเชิงประจักษ์ด้านหลักเบญจศีล –เบญจธรรมตามวิถีชาวพุทธ เปิดโอกาสให้ทุกภาค

ส่วนได้มีส่วนในการระดมความคิด สติปัญญา และกำลัง เพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนาที่หลากหลาย 1.3 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการศิลป์ 5 การมีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศิลป์ 5 การจัดประกวดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น 1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกายผู้ชายเอาผ้าขาวม้าผูกเอว ผู้หญิงใส่ผ้าถุง ยิ้มง่ายทักทายให้วักัน เป็นต้น 1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนนำข่าวสารต่างๆ มาประชุมชาวบ้านมีผู้นำท้องถิ่นที่คอยประสานงานหรือช่วยงานผู้นำชุมชน ตัดภารกิจและจิตอาสาพัฒนาชุมชนเช่น อ.ส.ม. การเมืองการปกครองเน้นหลักประชาธิปไตยทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ในการร่วมกันพัฒนาตนเองและส่วนรวม 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา คือเมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนแล้วนั้น ที่นี้สิ่งที่น่าจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป คือการค้นหาเทคนิค วิธีการ หรือที่เรียกว่ากลยุทธ์ (strategy) เพื่อที่จะได้นำข้อค้นพบไปใช้กับหมู่บ้าน หน่วยงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดการพัฒนาตามสโลแกนที่ว่า “มีศิลป์ มีสุข ปรองดอง สมานฉันท์ ชาวประชาอยู่เย็นเป็นสุข” สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 : ชาวประชาเป็นสุขในดำรงของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช (ฉบับที่ 2 ฉบับปรับปรุง). (2557). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

งานสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. (วันที่ 5 กรกฎาคม 2559)

นฤมล มารคแมน. (2543). *มนุษย์และความเป็นจริงของชีวิตในทัศนะของพุทธศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประยูร หนูสุก. *การขับเคลื่อนการดำเนินการจัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในดำรงสมเด็จพะมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช*. เรียกใช้เมื่อ 18 มกราคม

2565

จ

า

ก

http://thainews.prd.go.th/website_th/news/print_news/WNSOC600428001

0088

พระครูสันติวิจิตรกิจ (วิโมกข์) และคณะ. (2560). แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อชุมชนสันติสุข : กรณีศึกษาชุมชนบ้านโนนดุม จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 5(ฉบับพิเศษ), 1-16.

พระครูโสภิตกิตติยาภรณ์. *ขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5*. ข่าวสดรายวัน. เรียกใช้เมื่อ 18

ม

ก

ร

า

ค

ม

2565

จ

า

ก

http://daily.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROaWRXUXdNekUZTURVMU9BPT0=§ionid=TURNd053PT0=&day=TWpBeE5TMHdOUzB4Tnc

9PQ==

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. (พิมพ์ครั้งที่ 6).

กรุงเทพฯ: นามมีบุคส์พับลิเคชั่น.

ฤตินันท์ สมุทรทัย. (2553). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *การสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อุทุมพร จามรมาน. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาสังคมพื้นฐานเพื่อการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*
MANAGEMENT OF DUAL EDUCATION SYSTEM EMPHASIZING
COMMUNITY PARTICIPATION FOR SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA ROI ET

สาธกา ตาลชัย¹ และ พระมหาเกริกเกียรติ นีรุตติเมธี (ไพศาล เจริญลาภ)²

Sathaka Tanchai¹ and Phramaha Koekkiad Niruttimethee (Phaisan Charoenlap)²

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ ²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Rajabhat Mahasarakham University, Thailand and Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: sathaka101@gmail.com

วันที่รับบทความ : 19 มกราคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 8 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 20 กุมภาพันธ์ 2566

Received 19 January 2023; Revised 8 February 2023; Accepted 20 February 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการวิจัยแบบผสม โดยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกับผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา จำนวน 136 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

Citation:

* สาธกา ตาลชัย และ พระมหาเกริกเกียรติ นีรุตติเมธี (ไพศาล เจริญลาภ). (2566). การศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 21-38.

Sathaka Tanchai and Phramaha Koekkiad Niruttimethee (Phaisan Charoenlap). (2023). Management of Dual Education System Emphasizing Community Participation for Schools under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et. Modern Academic Development and Promotion Journal, 1(1), 21-38.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.2>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/about/editorialTeam>

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมมีการจัดการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบและกลไก ($\mu = 4.31$) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ($\mu = 4.21$) ด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.20$) และน้อยที่สุดคือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินการ ($\mu = 4.19$) 2) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ประกอบด้วย 2.1 กระบวนการบริหารจัดการ จำนวน 5 ด้าน 2.2 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน จำนวน 4 ด้าน 2.3 การกำหนดผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ด้าน 2.4 ระบบและกลไก จำนวน 3 ด้าน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, ระบบทวิศึกษา, การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This research article objectives were: 1) to study the needs and necessities of the dual education management with an emphasis on community participation 2) to study the components and indicators of the dual education management with an emphasis on community participation. It's a mixed research. Quantitatively, questionnaire data were collected from 136 people who had roles and involvement in the dual education management system. Data were analyzed by frequency distribution Mean Calculation and standard deviation The qualitative research was conducted by focus group discussion with 7 experts. Data were analyzed by content analysis method.

The results of the research were as follows: 1) the management of the dual education system emphasizing community participation found that the management of the dual education system emphasizing community participation Overall managed was at a high level ($\mu = 4.23$). When considering each side, it was found that the averages were at a high level in all 4 aspects,

ranked from descending average, namely, systems and mechanisms ($\mu = 4.31$), management processes ($\mu = 4.21$) for identifying stakeholders ($\mu = 4.20$) and the least is Strategic implementation ($\mu = 4.19$) 2) Components and indicators of dual education management emphasizing participation, consisting of 2.1 Administrative process, amounting to 5 aspects 2.2 Operational strategy, amounting to 4 aspects 2.3 Determination 3 aspects of involved persons 2.4 Systems and mechanisms of 3 aspects.

Keywords: Educational Management, Education System Emphasizing, Emphasis Participation of the Community

บทนำ

การของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เมื่อมีจำนวนผู้เรียนสายสามัญที่สมัครเข้าร่วมโครงการเรียนในรูปแบบดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้มีการตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้ (1) เมื่อเปรียบเทียบแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พ.ศ. 2551 กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จะพบว่าชื่อของวิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้น สถานศึกษาทั้งสองสายที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จึงต้องร่วมมือกันปรับปรุงสาระในแผนการเรียนและสาระในแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน (2) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นในภูมิลำเนาของตนในการนี้ รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัดและ

กลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใดหลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ที่สำคัญการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและ (3) หลักการสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสายสามัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ (มติชนออนไลน์, 2560)

ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการลดช่องว่างและความแตกต่างของบุคคลในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศในวัยเรียนด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยเปิดโอกาสให้เด็กในพื้นที่ห่างไกล ยากจน และด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาใกล้บ้านได้อย่างทั่วถึง และมีมาตรฐานการศึกษา ทัดเทียมสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสามารถเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถานศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา ที่เน้นการปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความถนัด ความสนใจ และได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานจากรัฐอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถออกไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิต สามารถทำงานในท้องถิ่นตามความถนัดและความสามารถของตนเอง ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการโครงการ การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านวิชาชีพ ให้กับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถจบการศึกษา โดยได้รับวุฒิการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิปประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เรียกว่า “การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา” การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ที่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอน

ปลาย (ม.6) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพรวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เพียงอย่างเดียว เป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน การเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ (มติชนออนไลน์, 2560) แนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว เริ่มต้นเมื่อปี 2553 ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” โดยหลังจากได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2553 ปรากฏว่ามีสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนไม่เกิน 120 คนอยู่เป็นจำนวนมาก คณะผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (ร้อยเอ็ด) พร้อมด้วยผู้อำนวยการและครูโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย จึงเข้าหารือกับผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาแนวทางเพิ่มจำนวนนักเรียนภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ โดยทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันและเริ่มมีการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศเรื่องการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 (มติชนออนไลน์, 2560) หลังจากมีโครงการนำร่องของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิศึกษา ได้มีการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีสถานที่ในการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ผลสำเร็จของโครงการปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้นในปี 2558 เมื่อมีจำนวนผู้เรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าวมากถึง 30,505 คน และมีจำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว จำนวน 567 แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

จากปัญหาดังกล่าวมีผู้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ ดิเรก อนันต์ (2556) ที่กล่าวว่าจุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น จะเกิดความสำเร็จได้ก็ต้อง

อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ประกาศใช้วันที่ 11 ตุลาคม 2559 ได้กำหนดมาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจ ความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ส่วนมาตรฐานที่ 4 ด้านระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2544) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม (Social institution) เช่นเดียวกับบ้าน เป็นตัวแทนของสถาบันครอบครัว หรือจัดเป็นตัวแทนของสถาบันศาสนา โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สังคมจัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ดังนั้นภารกิจของโรงเรียนคือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการกับความต้องการของสังคมวิธีการหนึ่งที่จะทราบความต้องการของสังคมก็คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในการจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกของชุมชนนั้นด้วยเหตุนี้ ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนด

นโยบายของโรงเรียน นักการศึกษายอมรับว่า การศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น (Sergiovanni and Carer, 1980) ดังนั้น ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการบริหาร ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ประชาชนต้องเสียภาษีการศึกษา เป็นภาษีโดยตรงที่จะต้องเสียให้ท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการ การศึกษา (Board of Education) เพื่อกำหนดนโยบาย ควบคุม ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้อะบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัด ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้อะบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้อะบบทวิศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2560) ได้เสนอไว้มี 8 ประการ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์และภาวะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง (Vision and

Leadership) คือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิดกล้าตัดสินใจเพื่อก้าวเดินไปข้างหน้า เป็นผู้นำในการก้าวเดินของประเทศว่าจะไปทิศทางใด ซึ่งผู้นำของประเทศที่ประสบความสำเร็จ ด้านการศึกษา มักจะมี High Expectation คือต้องเลือกสิ่งที่ดีที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม เป้าหมายและบริบทของประเทศให้ได้มากที่สุด ทั้งในเรื่องของครู หลักสูตร กระบวนการ เป็นต้น 2) การตั้งมาตรฐานระดับสูง (Ambitious Standards) ด้วยการกำหนดมาตรฐานหรือ เป้าหมายสูงในทุกเรื่อง เช่น นักเรียน ครู สถานศึกษา หรือแม้แต่หลักสูตร โดยมีความเชื่อมั่นว่า ทุกฝ่ายสามารถทำได้ 3) ความมุ่งมั่น ตั้งใจ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Commitment to Equity) ต้องมีความมุ่งมั่นในการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนในต่างจังหวัดและ โรงเรียนในเมืองให้ได้ หากจะเรียนรู้จากประเทศชั้นนำด้านการศึกษา เช่น สิงคโปร์ หรือ ฟินแลนด์ จะต้องไม่มองแค่ผลลัพธ์ในปัจจุบัน แต่ให้มองย้อนไปถึงประวัติศาสตร์ว่าแต่ละ ประเทศเริ่มปฏิรูปการศึกษาจากอะไร และทำอย่างไร เพราะการจะปฏิรูปการศึกษาได้สำเร็จ อาจต้องใช้เวลามากถึง 10 ปี 4) การได้มาและการคงไว้ซึ่งครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มี คุณภาพ (High-Quality Teachers and Leaders) 5) ความร่วมมือในการทำงานของทุกภาค ส่วนที่สอดคล้องกัน (Alignment and Coherence) การดำเนินงานของทุกภาคส่วนจะต้องมี ความสอดคล้องกัน ทั้งผู้ที่รับผิดชอบเรื่องการประเมิน การจัดทำหลักสูตร และการจัดการ และเป็นเรื่องน่ายินดีที่ขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) จะประสานความร่วมมือกันในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดย สสวท.จะร่วมกับ สพฐ.ในการร่างหลักสูตร เพื่อให้ สพฐ.นำหลักสูตรไปใช้ และ สทศ.จะรับผิดชอบในการออก ข้อสอบ 6) การบริหารจัดการที่ดีและการมีความรับผิดชอบ (Management Accountability) 7) การสร้างแรงจูงใจแก่เด็กนักเรียน (Student Motivation) ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ มาก แต่เมื่อพูดถึงการปฏิรูปการศึกษา ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่หน่วยงาน และบุคลากร 8) การ มุ่งเน้นพัฒนาเพื่ออนาคตในระดับโลก (Global and Future Orientation) ประเทศที่พัฒนา แล้วมักจะมองโลกในอนาคต มองไปข้างหน้า เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจ บริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความ

ต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนจำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนได้หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้นแต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพถือเป็นอีกช่องทางหนึ่ง สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดให้เป็นการจัด การอาชีวศึกษาอย่างหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด ความสนใจ และสามารถเข้าถึง การอาชีวศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อเรียนครบตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยการทำ ความตกลงร่วมมือกันในการจัด การเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษา กับสถานศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (วัลยา นาสาร, 2561)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกันจากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่เห็นความสำคัญของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ เพราะต่างมุ่งสร้างกุศล

คุณงานความดี โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต เว้นจากการเบียดเบียนกัน ประกอบสัมมาอาชีพ ชื่อสัตย์ สุจริต (ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550 : 4)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่เห็นความสำคัญของการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งในยุคสมัยใหม่ที่ให้ทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลายให้กับผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบการวิจัย R&D (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ของในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จำนวน 34 โรงเรียน ๆ ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน จำแนกเป็น

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 34 คน

1.1.2 ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 34 คน

1.1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 34 คน

1.1.4 ประธานชมรมผู้ปกครอง จำนวน 34 คน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ของในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด จำนวน 7 คน จำแนกเป็น

1.2.1 ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน

1.2.3 ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

1.2.4 ครูผู้รับผิดชอบโครงการทวิศึกษา จำนวน 2 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา
- 2) กรณีเป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีประสบการณ์บริหารทางการศึกษาไม่น้อย 5 ปี
- 3) กรณีเป็นครูผู้สอน ต้องมีประสบการณ์เป็นครูผู้สอนไม่น้อยกว่า 10 ปีและเป็นผู้รับผิดชอบโครงการทวิศึกษาของโรงเรียน
- 4) กรณีเป็นศึกษานิเทศก์ ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา

2.1 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดในระยะที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2 จัดทำร่างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้านเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ระหว่างเนื้อหากับประเด็นคำถาม แก้ไขปรับปรุง ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจคะแนนหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .980

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1) ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 เพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัด

2) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ไปยังโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 และขอความอนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูลจากประชากรที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนละ 4 ฉบับ กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

2.5 สรุปประเด็น ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.3 กำหนดกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด บนพื้นฐาน หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาเลือกจากระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทวิศึกษา และเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ

3.5 จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล และดำเนินการสนทนากลุ่ม

3.6 สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการดำเนินการในระยะที่ 1 เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัด และนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามในระยะที่ 2 ต่อไป

4. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 3 รายการประกอบด้วย

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมรวมด้วยตนเอง คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

14.2 เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

4.3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่

2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด, (2546 : 162)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่าในการค้นหาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากการใช้โดยการสร้างแบบสอบถาม กับกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม จาก 34 โรงเรียน ๆ 4 คน จำนวน 136 คน โดยรวมมีการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบและกลไก ($\mu = 4.31$) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ($\mu = 4.21$) ด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.20$) และน้อยที่สุดคือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินการ ($\mu = 4.19$)

2. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

- 1.1 กระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่
 - 1.1.1 ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน
 - 1.1.2 ด้านการกำหนดหลักสูตร
 - 1.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.1.4 ด้านการวัดและประเมินผล
 - 1.1.5 การส่งต่อผู้สำเร็จการศึกษา
- 1.2 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ได้แก่
 - 1.2.1 ด้านกำหนดนโยบาย
 - 1.2.2 ด้านกำหนดมาตรการ
 - 1.2.3 ด้านกำหนดโครงการ
 - 1.2.4 ด้านกำหนดกิจกรรม
- 1.3 การกำหนดผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 1.3.1 ด้านสถานศึกษาสายสามัญ

- 1.3.2 ด้านสถานศึกษาสายอาชีพ
- 1.3.3 ด้านชุมชน และผู้ประกอบการ
- 1.4 ระบบและกลไก ได้แก่
 - 1.4.1 ด้านข้อตกลง (MOU)
 - 1.4.2 ด้านกฎระเบียบกติกา
 - 1.4.3 ด้านวิธีการดำเนินงาน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปรายผลที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากการวิเคราะห์ การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพงศ์ อิตาราม (2559) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน 2) ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ 3) ด้านการจัดตารางสอน 4) ด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร สื่อการเรียน 5) ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนกับชุมชน 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7) ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู 8) ด้านการจัดโครงการประเมินผล การใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมส่งผลกระทบเกือบทุกด้าน ที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือ ด้านวัสดุหรือวัตถุดิบ รองลงมาคือด้านคน ด้านการเงินงบประมาณ ด้านวิธีปฏิบัติงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง ส่วน

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบวิถีศึกษาของโรงเรียน คือ ด้านการเตรียม การวางแผน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรศึกษาสภาพสังคม ท้องถิ่น สภาพการณ์ปัจจุบัน ความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม หากจะให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องอาศัยรูปแบบในการดำเนินการ

2. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบวิถีศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
พบว่า จากผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบวิถีศึกษาโดยเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด พบว่า พบว่ามี 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด นิติยา เพ็ญศิริภา และสุรชาติ ณ หนองคาย (2554) ที่กล่าวว่า กระบวนการในการเกิด แรงจูงใจ ประกอบด้วย 1. การกระตุ้น เป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดแรงจูงใจ โดย นักวิชาการแบ่งการกระตุ้นออกเป็นสองลักษณะ คือ การกระตุ้นทางกาย และการกระตุ้นทาง จิตใจ 2. การเกิดแรงขับเคลื่อนไหว การกระตุ้นจะทำให้เกิดผลสองประการ คือ 1) การกระตุ้นทาง กายจะทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการ และ 2) การกระตุ้นทางจิตใจจะทำ ให้เกิดแรงชักจูง (Motive) ซึ่งถือว่าเป็นความอยาก และ 3. การเกิดเป้าที่ประสงค์ แรงขับและ หรือแรงชักจูงที่เกิดจากการกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นอันเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่ มนุษย์กระทำให้เกิดต่อกายหรือต่อจิต จะขับเคลื่อนให้บุคคลกำหนดเป้าหมายที่จะให้เกิดการ กระทำหรือพฤติกรรมที่จะบรรลุเป้าหมาย และเป้าหมายนั้นจะส่งผลให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ เช่น ความหิวเป็นแรงขับทางกาย จะขับเคลื่อนให้เกิดความต้องการ และความต้องการอันเกิด จากความหิวก็จะถูกนำมากำหนดเป้าประสงค์ คือ หายหิวหรืออิ่มแล้วแต่กรณีบุคคลจะนำ เป้าประสงค์มาเป็นที่ตั้งในการกำหนดเป้าหมายของการกระทำหรือพฤติกรรม คือ ให้ได้มาซึ่ง อาหาร เมื่อได้อาหารตามเป้าหมายก็จะนำมารับประทานจนบรรลุตามเป้าที่ประสงค์ ซึ่งอาจตั้ง เป้าประสงค์ว่าได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม และนำเป้าประสงค์ไปกำหนดเป้าหมาย เพื่อ กระทำการให้ได้มาซึ่งโล่เกียรติยศหรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงเกียรติยศตามที่บุคคลตั้ง เป้าประสงค์ไว้และหากจะให้เป้าหมายขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบ วิถีศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เนื่องจากสถานการณ์ในทางสังคมที่แปรเปลี่ยนไป ทำให้ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องปรับตัว ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว มีนโยบายในการสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการปรับตัวทางด้านการศึกษาให้ทุกส่วนในทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยรวมให้เกิดการพัฒนาสู่สังคมที่หลากหลาย หากจะพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป โดยนำข้อเสนอแนะไปใช้ได้แก่ 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สามารถนำไปเป็นแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตอบสนองการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเจริญก้าวหน้าต่อไป สามารถนำไป จัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาการจัดการศึกษา อย่างยั่งยืนได้ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ สามารถนำรูปแบบหรือโมเดลและตัวชี้วัด ไปพัฒนาหรือทดลองใช้กับโรงเรียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ สามารถนำรูปแบบหรือโมเดลและตัวชี้วัด ไปประยุกต์เพื่อสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป การเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ต้องมีวิธีการประสานงานเป็นอย่างดี และมีวิธีการเก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม เพราะบางครั้งกลุ่มเป้าหมายอาจไม่ให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลที่เป็นจริง ทำให้ผู้วิจัยไม่ได้รับข้อมูลทางการวิจัยอย่างแท้จริง ด้วยสถานการณ์โรคระบาดไวรัส โควิด 2019 ต้องวิจัยหาวิธีการในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้มีความหลากหลายกลุ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ข่าววงการศึกษา : การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัล*. เรียกใช้เมื่อ 12 เมษายน 2560 จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/>.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2560). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์แจ้งวัฒนะ.
- นิตยา เพ็ญศิริ และสุรชาติ ณ หนองคาย. (2554). *พฤติกรรมองค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดาเจษฎารางกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคตอำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- มติชนออนไลน์. (2560). *ข้อมูลสารสนเทศ*. เรียกใช้เมื่อ 1 กันยายน 2562 จาก <https://www.matichon.co.th/news/537283>
- วัลยา นาสาร. (2561). *โครงการเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)*. ร้อยเอ็ด: โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สิริพงศ์ ธีดราม. (2559). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39*. ใน *การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2544). *ภาวะผู้นำ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนทัศน์

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*

THE ROLES OF THAI SANGHA ON DEVELOPMENT IN THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY PARADIGM

พระครูรัตนสุตาภรณ์

Phrakrurattanasutaphorn

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

Buddhachinaraj college, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่แก้ไขบทความ 12 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่รับบทความ : 28 กุมภาพันธ์ 2566

Received 2 February 2023; Revised 12 February 2023; Accepted 28 February 2023

บทคัดย่อ

การขยายตัวของข้อมูลข่าวสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจและสังคมเจริญก้าวหน้า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ก่อตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น เพื่อเร่งรัดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาค โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันของ ประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ การเปลี่ยนแปลงยุคใหม่เกิดขึ้น พระสงฆ์ก็ต้องปรับบทบาทเพิ่มศักยภาพหลายด้าน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เป็นเชิงรุกมากขึ้น เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจประชาคมอาเซียน ด้านความลุ่มลึกในพุทธธรรม ด้านกลยุทธในการสอนธรรมะและนำปฏิบัติธรรม ด้านความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ด้านการเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา ด้านการทรงไว้ซึ่งความศรัทธา ด้านการเป็นผู้นำ

Citation:

* พระครูรัตนสุตาภรณ์. (2566). บทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนทัศน์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 39-55.

Phrakrurattanasutaphorn. (2023). The Roles of Thai Sangha on Development in the Asean Economic Community Paradigm. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(1), 39-55;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.3>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/about/editorialTeam>

แห่งจิตวิญญาณ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมเชิงกลยุทธ์ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน นอกจากนี้พระสงฆ์จะต้องเตรียมพร้อมกับการกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: พระสงฆ์ไทย, การพัฒนา, กระบวนทัศน์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

The expansion of information, Science and Technology, contributes to Economic and Social progress. Southeast Asia has established the ASEAN Community. For accelerate progress in the Economic, Social and Cultural. Through regional cooperation the 10 ASEAN countries. New changes occur, Sangha need to improve many aspects of the role, the Buddhism is more aggressive as In aspect of understanding the ASEAN Community. In aspect of using English for communication. In aspect of knowledge about Buddhism. In aspect of strategies in Dharma teaching and practices. In aspect of symbols Buddhism. In aspect of living our faith. In aspect of the spiritual leader. In aspect of Publication of Buddha teaching. In aspect of integrating technology for the Buddha teaching. In aspect of roles in helping solve economic, political, social and cultural problems of the ASEAN Community. The Sangha will be prepared with the mission of the Sangha 6 by government, Sangha's Education, Education welfare, propagation Buddhism, public utility, social welfares. For advance the development of Buddhism in the future.

Keywords: Thai Sangha, Development, ASEAN Economic Community Paradigm

บทนำ

อาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยการลงนามในปฏิญญาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Declaration of ASEAN Concord) หรือที่รู้จักอีกชื่อหนึ่งว่าปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) โดยผู้แทนประเทศสมาชิกที่ร่วมนามก่อตั้งอาเซียนมี 5 ประเทศ ได้แก่ นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย ตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาแห่งชาติมาเลเซีย นายนาซิโซ ราโมส รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์ นายเอส ราชารัตน์ รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์ และ พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันต์ รัฐมนตรีต่างประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 ณ วังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร

อาเซียนก่อตั้งขึ้นเพื่อเร่งรัดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาคโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันส่งเสริมพื้นฐานและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยยึดหลักความยุติธรรมและกฎเกณฑ์ของกฎบัตรสหประชาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ และวิทยาศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

ในเวลาต่อจากนั้น ประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลามเข้ามาเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2527 เวียดนามเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2538 ลาวและพม่าเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2540 และกัมพูชาเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2542 เมื่อรับกัมพูชาเข้ามาเป็นสมาชิกทำให้อาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ

ประชาคมอาเซียน เปรียบกับการเป็นครอบครัวเดียวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 พร้อมกับมีการร่วมลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกันให้สำเร็จภายใน พ.ศ.2558 พร้อมกับมีการแบ่งประชาคมย่อยออกเป็น 3 ประชาคม หรือ 3 เสาหลัก คือ

- 1.ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC)
- 2.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community – AEC)
- 3.ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Asean Socio-Cultural Community – ASCC)

ทั้งนี้ การเข้าร่วมของประเทศสมาชิกใหม่เหล่านี้สอดคล้องกับปฏิญญาอาเซียน ซึ่งระบุไว้ว่าอาเซียนพร้อมรับทุกประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่พร้อมที่จะรับเป้าหมาย หลักการและวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นสมาชิก

ต้องยอมรับว่าเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยส่วนใหญ่ ดังนั้นการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทยย่อมมีผลกระทบแน่นอนทั้งพระสงฆ์และฆราวาส เมื่อมีการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นทางการแน่นอนผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบก็ย่อมตามมา ผู้ที่มีการเตรียมตัวย่อมได้เปรียบ หากพระสงฆ์ไม่มีการเตรียมความพร้อม ไม่สร้างกระบวนการทัศนในการพัฒนา ความก้าวหน้าของพระพุทธศาสนาในการดำรงคงอยู่และการขยายผลย่อมเป็นไปได้ยาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้เขียนจึงเลือกที่จะเขียนบทความวิชาการเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนการทัศนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เพื่อเตรียมความพร้อมของพระสงฆ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคมจาก 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สถาบันที่มีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุดและเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมก็คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนา โดยเฉพาะสถาบันศาสนานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยนั้นนับถือพระพุทธศาสนา มีพระสงฆ์ทั่วประเทศมีประมาณ 300,000 กว่ารูป มีวัดอยู่ทั่วประเทศประมาณ 30,000 กว่าวัด ประชาชนส่วนมากยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา กว่า 90 % ถือได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ฉะนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชาติเป็นอย่างมากและยังแสดงถึงสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ เป็นที่มาของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และการขัดเกลาทางสังคมถ้าพิจารณาองค์ประกอบของพระพุทธศาสนานั้นได้แก่ พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง พระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และมีพระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่ธรรมะให้แก่อุบาสกอุบาสิกาหรือประชาชน ดังนั้นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนาที่เป็นพื้นฐานของสังคม และพระภิกษุสงฆ์ก็มีบทบาทกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม จะเห็นได้ว่าไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (พระมหาอนุศักดิ์ จันทราลักษณ์, 2558 : 73) วัดจึงเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมจิตใจของบรรดาพุทธศาสนิกชนทำหน้าที่ในการวางรากฐานความเจริญให้แก่สังคม ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น

ความมั่นคงให้แก่สังคมช่วยลดปัญหาสังคมส่งเสริมประสิทธิภาพการควบคุมทางสังคมหรือกล่าวได้ว่าวัดเป็นศูนย์กลางของศาสน เป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา และเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ผู้คนใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิต และเป็นเอกลักษณ์ของสังคม ซึ่งจะพบได้จากการแสดงออกทางศิลปะขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี เป็นต้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานมีสถาบันที่อยู่คู่บ้านคู่เมืองของคนไทยประกอบด้วย 3 สถาบันคือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะสถาบันศาสนา ชาวไทยโดยส่วนมากได้นับถือพระพุทธศาสนามาเป็นเวลายาวนานพระพุทธศาสนาจึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของคนไทยมาทุกยุคทุกสมัย พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญที่จะทำหน้าที่เผยแผ่ความรู้ แสดงพระธรรมเทศนา เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะได้รับทราบได้เข้าใจและนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ การแสดงบทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างกระบวนการพัฒนาจึงมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนากับสังคมไทยในสายตาชาวอาเซียน

พระสงฆ์จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศไทยได้เป็นหนึ่งในประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร พระสงฆ์ก็ต้องปรับตัวกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย เนื่องจากประชาคมอาเซียนมีหลากหลายหลายประเทศ เช่น พม่า ลาว กัมพูชา และสิงคโปร์ มีวัดและสถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนา และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเหล่านี้ก็นับถือพระพุทธศาสนา ภาษาที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนากับพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในประเทศเหล่านี้ ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารพูดคุย สร้างความร่วมมือในการพัฒนาประเทศในภูมิภาคเศรษฐกิจอาเซียน

ทั้งนี้พระสงฆ์ไทยเป็นบุคคลผู้บทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในฐานะเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับนับถือให้เป็นบุคคลสำคัญของสังคมและเป็นผู้ที่นำเคารพนับถือของประชาชน ในฐานะศาสนทายาทหนึ่งในพระรัตนตรัย พระสงฆ์จึงต้องพัฒนาตนเองก่อน แล้วจึงนำศาสตร์และศิลป์ที่ตนได้ศึกษาอย่างถ่องแท้แล้วไปใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา อย่างไรก็ตามภารกิจเดิมที่ของพระสงฆ์ที่ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เกิดมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด คือ ภารกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน ตาม

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อให้พระสงฆ์มีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่ถือว่าเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบทุนนิยม ทุกองค์กรต่างล้วนให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร “คน” โดยการพึ่งพิงทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งต้องประกอบไปด้วยการจัดการ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Competency) และประสบการณ์ (Experiences) นอกจากนั้นพระสงฆ์จะต้องนำหลักการบริหาร มี 4 M ที่สำคัญมาใช้ในการประกอบการพัฒนา คือ Man (คน) Machine (เครื่องจักร) Money (เงินทุน) และ Material (วัสดุ) และเชื่อว่า M ที่สำคัญที่สุดคือ Man (คน) เพราะคนสามารถหาเครื่องจักร หาเงิน และหาวัสดุมาได้ หากเราทำให้คนนั้นเป็นคนเก่งคนดีแล้ว เชื่อแน่ว่าพระสงฆ์จะมีบทบาทสร้างจุดยืนที่โดดเด่นให้กับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ดังนั้นกลยุทธ์ที่จำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนภารกิจทั้ง 6 ประการนั้น ควรดำเนินการในเรื่องของความรู้ความเข้าใจประชาคมอาเซียน ความกลมเกลียวในพุทธธรรม กลยุทธ์ในการสอนธรรมะและนำปฏิบัติธรรม ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร การเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา การทรงไว้ซึ่งความศรัทธา การเป็นผู้นำแห่งจิตวิญญาณ การเผยแผ่ศาสนา ธรรมเชิงกลยุทธ์ การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่ศาสนาธรรม การส่งเสริมและสนับสนุน การแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน

บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนา

บทบาทเป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามหน้าที่หรือตำแหน่งที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้เป็นที่รู้เห็นของบุคคลอื่น และการแสดงออกนั้นอาจจะตรงกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ก็ได้ ฉะนั้นบทบาทจึงแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึงบทบาทที่ได้กระทำจริง และบทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทที่ควรจะทำ ปฏิบัติ ซึ่งจำแนกได้ 2 ลักษณะ (ประกอบมี โคตรกอง, 2541 : 1) ได้แก่ (1) บทบาทตามหลักการทฤษฎีหรือบทบาทที่สังคมคาดหวัง หมายถึง บทบาทที่อยู่ในระดับของความคิดหรือทัศนคติ โดยคิดว่าบุคคลที่มีสถานภาพเช่นนี้ควรมีพฤติกรรมอย่างไร จึงจะถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมแต่ละสังคมหรือองค์กรที่ได้กำหนดไว้ว่า ควรจะเป็น เช่น บทบาทความเป็นพ่อ บทบาทความเป็นแม่ บทบาทความเป็นลูก บทบาทความเป็นครู เป็นต้น (2) บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลได้กระทำอยู่จริงในสถานการณ์

ต่างๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งอาจเป็นไปตามบรรทัดฐานหรือตามที่ทางสังคมคาดหวังหรือไม่ก็ได้ อาจเป็นบทบาทที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เช่น บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ถ้าเป็นบทบาทตามหลักการ ทฤษฎีแล้วจะต้องเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเสียสละรับผิดชอบหน้าที่ เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงผู้ใหญ่บ้านอาจมีบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยเป็นผู้นำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วน ตนหรือพวกพ้อง ชอบโกงกิน เป็นต้น (พญา สายหู, 2529 : 7) พระสงฆ์จึงเป็นสถานะหนึ่งใน สังคมที่ถูกสังคมกำหนดบทบาทให้แสดงในทางที่ขอบสร้างสรรค์ และถูกคาดหวังจากสังคม รอบด้านจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) การแสดงบทบาทที่เหมาะสม จำเป็นต้อง (1) มีความเข้าใจในบทบาทที่ตนเองแสดงหรือปฏิบัติ (2) มีประสบการณ์ที่ต้อง แสดงบทบาทเป็นอย่างดี และ (3) มีบุคลิกภาพที่น่าศรัทธา

อย่างไรก็ตามทุกสังคมพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์หรือมี ความพยายามที่จะพัฒนา (Development) ไปในทางที่ดีที่สุด โดยพัฒนานั้นมีรากฐาน มาจากความสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าสังคมและวัฒนธรรมของมนุษยชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยสาเหตุต่างๆ หลายประการ เช่น (โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์, 2536 : 14-15) การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร (Population Change) การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน (Isolation and Contact) โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Structure) ระดับของความรู้และ เทคโนโลยี (Knowledge and Technology) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น เช่น การเล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหรือนโยบายของผู้นำประเทศ เป็นต้น

ดังนั้นจากปรากฏการณ์เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเราจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยง ได้ การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องทำความเข้าใจทั้งในด้านทิศทางของการ เปลี่ยนแปลง (Direction) ขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Magnitude) ระยะเวลาที่เกิดการ เปลี่ยนแปลง (Time) สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Change & Resistance to Change) พระสงฆ์จะต้องเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ถึงแม้ว่ากลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ยังเป็นเพียงกรอบความตกลงทางการค้าจากเวทีการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งมุ่งเน้นเพียงความร่วมมือทางการค้าเพื่อชะลอการเปิดเสรีฯ ซึ่งสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศยุโรปพยายามจะรุกเข้ามาในตลาดของภูมิภาคนี้ การรวมกลุ่มกันเพื่อความเข้มแข็งจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่ด้วยการทำงานร่วมกันอย่างยาวนานของอาเซียน มีการส่งเสริมความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในหลายระดับ จึงได้พัฒนาต่อยอดเป็นมากกว่าเรื่องทางการค้าหรือเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังวางรากฐานที่จะเปิดประตูไปสู่ความร่วมมือทางด้านการศึกษาด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนช่วยเหลือกันในมิติทางสังคม การเดินทางไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น

จากประเด็นดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มประเทศเศรษฐกิจอาเซียน นอกเหนือจากการเจรจาเรื่องการค้าขายในภูมิภาคนี้แล้ว ยังพัฒนาไปมากกว่าเรื่องการค้าขายหรือเศรษฐกิจ นั่นก็คือการเปิดประตูไปสู่ความร่วมมือทางด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม เพราะฉะนั้นพระสงฆ์ไทยจะต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาค้นคว้าให้มีความสำคัญกับความรู้ทางด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผ่านการค้นคว้าผ่านสื่อการเรียนรู้ต่างๆ หรือขอรับการสนับสนุนในขอรับข้อมูลจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาที่ถือว่าการจัดการศึกษาสำหรับพระสงฆ์โดยตรง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน คือ 1.เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป 2.เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ 3.เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา และในปัจจุบันได้มีการเปิดทำการเรียนการสอนในหลักสูตรนานาชาติเป็นการเปิดโอกาสการเรียนรู้สู่โลกกว้างมากขึ้น

2. ความรู้ลึกในพุทธธรรม

หน่วยงานด้านการศึกษาถือเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่เป็นหัวใจสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความเป็นสากล และสามารถดึงดูดประชาชนในประเทศแถบอาเซียนให้เข้ามาเรียนรู้พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ดังที่ สมเกียรติ เรืองอนันต์เลิศ ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับธรรมะในยุคโลกาภิวัตน์ โดยการสัมภาษณ์นักเผยแผ่ธรรมะ จำนวน ๗ รูป/ท่าน ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักและวิธีการในการเผยแผ่ธรรมะของนักเผยแผ่ธรรมะ พระพิสารธรรมพาที (พยอม กลฺยาโณ) กล่าวว่า ต้องมีความรู้ โดยมีพื้นฐานมาจากศึกษา บวชเรียนในเรื่องที่ถูกต้อง ไม่เบี่ยงเบนไปทางไสยศาสตร์ ต้องรู้ให้พอ รู้ให้มั่นใจ ประพฤติได้ในสิ่งที่รู้วิธีการก็คือ การพูดให้เป็น ทำให้ดู อยู่เป็นสุขให้เห็น หรือทำงานให้เป็นตัวอย่าง ต้องมีบุคลิกดี มีความตั้งใจดี มีความเข้าใจในวิธีที่จะทำให้คนสนใจได้เป็นอย่างดี

2. สถานการณ์เกี่ยวกับความเชื่อของพุทธศาสนิกชนคนไทยในสังคมเมืองและชนบท แพทย์หญิงอมรา มะลิล่า กล่าวว่า ชาวพุทธส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านพุทธศาสนาเท่าที่ควร และมองพุทธศาสนาแบบไม่เป็นวิทยาศาสตร์ คนต่างจังหวัดโดยเฉพาะในแถบภาคอีสาน มีความเชื่อและปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามากกว่าคนในกรุงเทพฯ ซึ่งสังคมเองมักพบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติดของสงฆ์

3. การกำหนด การวิเคราะห์ และการเปิดรับธรรมะของกลุ่มเป้าหมาย พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) กล่าวว่า จากการรับนิมนต์ เพื่อไปแสดงธรรม มิได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเองและเพื่อให้เกิดผลดีอย่างกว้างขวางในเวลาอันรวดเร็ว จะใช้วิธีเทศน์สอนผู้บังคับบัญชาระดับผู้ใหญ่หรือผู้มีปัญญา ซึ่งจะมีผลไปถึงผู้ใต้บังคับบัญชาได้ง่าย

4. สื่อที่ใช้ในการเผยแผ่และแนวคิดในการเลือกสื่อ พระภาวนาวิริยคุณ (ทัตตชีโวภิกขุ) กล่าวว่า อันดับแรกเกิดจากสื่อบุคคลที่อยู่รอบๆตัว โดยการสอนให้มีธรรมะเกิดขึ้นในครอบครัวก่อนจึงจะมีผลมากในการปลูกฝังคุณธรรม โดยมีความเห็นว่าสิ่งที่ดีที่สุดโดยพื้นฐานคือตัวของผู้เผยแผ่เองที่จะเป็นต้นแบบแก่ชาวโลกได้ เช่น พระพุทธเจ้าก็นำตนเองเป็นสื่อ หากการมองในแง่ทั่วไปสื่อทุกชนิดใช้ได้หมด แต่ก็ยังไม่เกิดประโยชน์หากผู้ที่จะเผยแผ่ยังปฏิบัติไม่ได้

5. เกี่ยวกับสื่อสมัยใหม่ในยุคข้อมูลข่าวสารต่อการเผยแผ่และการเปลี่ยนแปลงการใช้สื่อ พระภาวนาวิริยคุณ (ทัตตชีโวภิกขุ) กล่าวว่า บทบาทของการสื่อสมัยใหม่นั้นมีผลต่อการเผยแผ่แต่หากแยกแยะไม่ออกก็อาจจะนำไปใช้ในทางที่ผิด ซึ่งประการสำคัญโดยพื้นฐานต้องพิจารณาให้เห็นก่อน ขณะนี้มีการใช้อยู่ก็คือ พระไตรปิฎก คอมพิวเตอร์อยู่ในแผ่นซีดีรอม (CD ROM) แจกจ่ายเผยแผ่แก่องค์กรต่างๆไปแล้ว

6. แนวคิดในการเลือกเนื้อหา การปรับเนื้อหาให้เข้ากับยุคสมัยและเนื้อหาที่ใช้ พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) กล่าวว่า ต้องเป็นการให้ความรู้ว่าจะอะไรดีมีประโยชน์ ชี้แจงเหตุผลที่ถูกที่ควรให้เกิดความเข้าใจ ไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยน เพราะเนื้อหาธรรมะมี

ความทันสมัยอยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับวิธีการเทศน์ที่น่าสนใจ ไม่ยืดตายด หากมีการคัดแปลงอาจเป็นละครธรรมะ ซึ่งก็ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ (โครงการธรรมศึกษาวิจัย, 2559)

3. กลยุทธ์ในการสอนธรรมะและนำไปปฏิบัติธรรม

การสอนธรรมะเป็นหัวใจหลักของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า จะต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติฝึกหัดขัดเกลากิเลสและการเผยแผ่พระพุทธศาสนามี 6 ประการ คือ

1. อนุปวาโท ไม่ไปว่าร้ายกัน ผู้เผยแผ่คำสอนจะต้องไม่โจมตี ไม่นินทาใคร
2. อนุปมาโต ไม่ไปล้างผลาญกัน ไม่เผยแผ่ศาสนาด้วยการฆ่า และต้องไม่ทำให้ใครเดือดร้อน
3. ปาฏิโมกฺเข จ สํวโร สำรวมในพระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่ได้ตรัสห้ามไว้ และทำตามข้อที่ทรงอนุญาต
4. มตตญฺญตา จ ภตตสฺมี ต้องรู้จักประมาณในการกิน การใช้เครื่องอุปโภคบริโภค ทุกอย่าง
5. ปนตฺยจ สยนาสนํ เลือกที่นั่งที่นอนในที่สงบ เพื่อให้ตนเองมีโอกาสในการบำเพ็ญเพียรเต็มที่
6. อธิจิตฺเต จ อาโยโค ประกอบความเพียรในการทำใจหยุดนิ่งอยู่เสมอ มุ่งทำตนให้หลุดพ้นจากกิเลส

พระสงฆ์นอกจากจะเป็นผู้แสดงธรรมและเป็นผู้นำพาปฏิบัติธรรมแล้ว ประการสำคัญคือ พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตนให้น่าเคารพเลื่อมใส กลยุทธ์ที่พระสงฆ์จะนำมาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประชาคมอาเซียนนั้น เนื่องจากจะต้องพบเจอกับผู้คนจากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา ที่มีประเพณีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ถ้าไม่รู้จักหลักและวิธีการเป็นอย่างดีแล้ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอาจจะไม่บรรลุประสิทธิผล สิ่งที่พระสงฆ์ควรเตรียมความพร้อมในการสร้างกลยุทธ์ในการเผยแผ่ คือการนำหลัก SWOT Analysis มาเป็นเป็นการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหรือเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการเผยแผ่ธรรมะสู่สภาพที่ต้องการในอนาคตด้วย

4. ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร

พระสงฆ์สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเพื่อหวังผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่จะสร้างความเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างเช่นในปัจจุบันพระสงฆ์ก้าวหน้าทางด้านวิชาการเป็นอย่างมาก การแสดงพระธรรมเทศนาได้ก็เปลี่ยนแปลงตามไปตามยุคตามสมัยด้วย เช่น การแสดงธรรมะภาคภาษาอังกฤษ และการแสดงธรรมะให้หลากหลายภาษาได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ในการสื่อสารที่พระสงฆ์จะต้องได้นำมาใช้ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ ภาษาอังกฤษ ในยุคปัจจุบันนี้ถือว่าง่ายต่อการศึกษาเรียนรู้เพราะเป็นยุคของโลก “โลกาภิวัตน์” (Globalization) ซึ่งเป็นยุคแห่งโลกไร้พรมแดน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ก็เช่นเดียวกัน พระสงฆ์สามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษของตนเองได้โดยการเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic media) ที่เป็นสื่อที่บันทึกสารสนเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อาจอยู่ในรูปของสื่อบันทึกข้อมูลประเภทสารแม่เหล็ก เช่น แผ่นจานแม่เหล็กชนิดอ่อน (floppy disk) และสื่อประเภทจานแสง (optical disk) บันทึกอักขระแบบดิจิทัลไม่สามารถอ่านได้ด้วยตาเปล่า ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์บันทึกและอ่านข้อมูล เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เกิดจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนจะออกมาในลักษณะของสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย (Multimedia) แสดงผลออกมาหลายรูปแบบตามที่โปรแกรมไว้ เช่น มีเสียง เป็นภาพเคลื่อนไหว สามารถให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ดังนั้นพระสงฆ์จึงต้องใช้โอกาสนี้ในการพัฒนาตนเองทางด้านภาษาอังกฤษและอีกหลากหลายภาษาเพื่อนำความรู้และข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาพุทธบริษัททั้ง 4 คือ ภิกขุ ภิกขุณี อุบาสก อุบาสิกา และประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

5. การเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้รู้และเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดกลยุทธ์ทางพระพุทธศาสนาให้แก่พุทธศาสนิกชนแล้ว สิ่งหนึ่งที่เป็นประการสำคัญแสดงให้เห็นถึงบ้านนี้ เมืองนี้เป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา นอกจากหลักวิธีการปฏิบัติแบบชาวพุทธที่แสดงถึงเอกลักษณ์แล้ว สิ่งที่ยอมรับกันมากและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปก็คือ รูปธรรมจักร อันหมายถึง วงล้อ คือ พระธรรมที่หมุนไปยังที่ต่างๆ เหมือนธรรมะที่นำไปสอนในที่ต่าง ๆ แล้วยังความสันติสุขให้เกิดขึ้นในที่นั้นๆ ในธรรมจักรนั้น ประกอบด้วยซี่ล้อ 8 ซี่ แต่ละซี่มีความหมายถึงองค์ของอริยมรรคแต่ละองค์

วงล้อที่จะหมุนเวียนและกระแทกกระทั้นกับพื้นนั้นหมายถึง ทุกข์และสมุทัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนเกิดมาแล้วจะต้องประสบ ดุมที่เป็นศูนย์กลางและสงบนิ่งไม่หมุน หมายถึง จุดหมายสูงสุดคือ นิโรธหรือนิพพาน ในพิธีสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชาจะมีการประดับธงธรรมจักรตามสถานสำคัญต่าง ๆ ส่วนในประเทศลังกาใช้สัญลักษณ์ คือ ธงฉัพพรรณรังสี คำว่า "ฉัพพรรณรังสี" แปลว่ารังสี 6 สี ซึ่งกล่าวกันว่าแผ่ออกจากพระกายของพระพุทธเจ้า คือ สีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีแสด และสีเหลืองประภัสสร (คือ สีทั้ง 5 ข้างต้นรวมกันเหลืองพราวเหมือนแก้วผลึก) ในธงเมื่อถึงช่วงแบ่งของสีที่ 6 ก็จะนำเอาสีทั้ง 5 สีข้างต้นมาเรียงแบ่งกันให้ได้รวมทั้ง 5 สี เป็นสีที่ 6 "ฉัพพรรณรังสี" หรือ "รังสี 6 สี" นั้น ย่อมแสดงถึงความที่พุทธศาสนิกชนยกย่อง พระพุทธเจ้าบรมศาสดาว่า "เป็นผู้ประทานความสว่างในทิศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเสด็จไปในที่ไหนก็ทำปัญญาจักขุดวงตา คือ ปัญญาของมหาชนในที่นั้น ๆ ให้เกิดให้สว่างไสว ไม่มีดมนหลงผิดเพราะตกเป็นทาสของอวิชชา ตัณหา และ อุปาทาน

สำหรับในประเทศไทย จะนิยมธงสัญลักษณ์ของศาสนาพุทธที่ใช้โดยทั่วไปคือ ธงธรรมจักร อันหมายถึง ธรรมะที่นำไปสอนในที่ต่างๆ แล้วยังความสันติสุขให้เกิดขึ้นในที่นั้นๆ ลักษณะธงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีเหลืองแก่ ตรงกลางเป็นรูปพระธรรมจักรสีแดง สิ่งเหล่านี้จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ พระสงฆ์จะต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน

6. การทรงไว้ซึ่งความศรัทธา

“ปฏิบัติ ศรัทธางาม ปฏิบัติราม ศรัทธาจม” สิ่งที่จะดำรงทรงไว้ซึ่งความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไปไว้ได้ สิ่งที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติคือ **1.ความเป็นสุปฏิปันโน** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามรอยพระบาทของพระพุทธเจ้า **2.ความอุชุปฏิปันโน** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรง ไม่ปฏิบัติลวงโลก ไม่ปฏิบัติเพ้อโอ้อวด ปฏิบัติตรงต่อพระพุทธเจ้า และพระสาวกด้วยกัน ไม่อำพรางความในใจ ไม่มีแรงอน **3.ความเป็นญายปฏิปันโน** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง ปฏิบัติมุ่งธรรมเป็นใหญ่ ปฏิบัติถือความถูกต้องเป็นสำคัญ และปฏิบัติเพื่อความตรัสรู้ **4.ความสามีจิปฏิปันโน** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติที่น่านับถือ สมควรได้รับความเคารพ ปฏิบัติชอบอย่างยิ่ง และปฏิบัติดีที่สุด **5.ความอาหุเนยโย** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ควรแก่สิ่งของค่านับ คือ ควรได้รับสิ่งของที่เขานำมาถวาย เพราะท่านมีคุณสมบัติ 4 ประการ ดังกล่าวแล้วข้างต้นนั้น **6.ความเป็นปาหุเนยโย** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ควรแก่การต้อนรับ คือ

ผู้ปฏิบัติงานเช่นนี้ เมื่อท่านไปในบ้านเมืองโดยอ้อมเป็นผู้สมควรแก่การต้อนรับเหมือนการต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ พระสงฆ์อยู่ในฐานะนั้น **7.ความเป็นทักษิณีย** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาควรแก่สิ่งของทำบุญนั้นๆ **8.ความเป็นอัญชลีกรณีย** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ควรแก่การทำอัญชลี คือ ทำให้ผู้ให้มีความรู้สึกว่าได้ไหว้ผู้ที่มีความคุณธรรมสมควรแก่การไหว้ ทั้งเป็นการช่วยให้ผู้ให้เจริญด้วยพรทั้ง 4 ประการ อันได้แก่ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ด้วย **9.ความเป็นอนุตตรัง ปญญิกเขตตัง โลกัสสะ** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นเนื่อนาบุญของโลก คือ พระสงฆ์เป็นผู้บริสุทธิ์ ทักษิณาที่บริจาคแก่พระสงฆ์ย่อมมีอานิสงส์มาก เปรียบเหมือนนามีดินดีและน้ำดำ พืชที่หว่านไปย่อมให้ผลไพบูลย์ จึงเป็นที่บำเพ็ญบุญของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

7. การเป็นผู้นำแห่งจิตวิญญาณ

พระสงฆ์จะต้องทำประโยชน์ให้กับพระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนสังคมและสังคมไทย ในฐานะที่เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ทางด้านจิตวิญญาณ เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เป็นผู้ศึกษาเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม และโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันพระสงฆ์จะต้องยกระดับของตนให้สูงยิ่งขึ้นกว่าในอดีต คือ มีศรัทธา อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมในทุกๆ ศาสตร์

นอกจากนั้นพระสงฆ์ยังต้องมีการดำเนินกิจกรรมที่เรียกว่าการแบ่งบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ 3 สถาบันหลัก ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน (บ ว ร) ซึ่งกรอบคิดใหม่ที่มีมุ่งให้ชุมชนท้องถิ่น และทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง บ้านและโรงเรียน เช่น การจัดโครงการสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการลานธรรม ลานปัญญา เป็นต้น ที่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจให้กับประชาชน

8. การเผยแพร่ศาสนธรรมเชิงกลยุทธ์

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ 3 พระเจ้าอโศกมหาราชผู้ปกครองประเทศอินเดียในสมัยนั้น มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา พระองค์ได้ทรงให้ความอุปถัมภ์โดยทรงจัดให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 3 ขึ้น ในปี พ.ศ.236 ณ วัดอโศการาม นครปาฏลิบุตร แคว้นมคธ (ปัจจุบันคือเมืองปัตนะ เมืองหลวงของรัฐพิหาร) ทรงอาราธนาพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระเป็นประธาน

หลังจากสังคายนาร้อยกรองพระธรรมวินัยเสร็จสิ้นแล้ว พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ได้จัดคณะพระธรรมทูตออกเป็น 9 คณะแล้วส่งไปประกาศพระพุทธศาสนาในดินแดนต่างๆ โดยเฉพาะสายที่ 8 เป็นสายสำคัญในประชาคมอาเซียน เป็นสายที่พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ เป็นหัวหน้านำพาคณะสงฆ์ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งปัจจุบันคือ ประเทศในคาบสมุทรอินโดจีน เช่น พม่า ไทย ลาว เขมร เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขทั้งแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย และเพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก

กระบวนการทัศนการเผยแผ่ศาสนาธรรมของพระสงฆ์ในประเทศไทยก็ได้รับการสืบทอดและพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัย ซึ่งวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระสงฆ์ไทยถือเป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาในลักษณะต่างๆตามจุดประสงค์ทั้งในแง่การให้ความรู้และเพื่อโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความเชื่อมั่นเข้าสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในหลักธรรมคำสอนแล้วนำมาสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผล

9. การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่ศาสนาธรรม

โลกยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ตถือเป็นปัจจัยสำคัญของการเผยแผ่ศาสนาธรรม พระสงฆ์จึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะหากจะใช้วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบเดิมอาจเข้าถึงสังคมยุคใหม่หรือคนรุ่นใหม่ที่เป็นเด็กเยาวชนและประชาชนก็ไม่ได้ เพราะสังคมสมัยปัจจุบันประชาชนไม่ค่อยมีเวลาไปปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์หรือศึกษาพระธรรมคำสอนที่วัดเหมือนสมัยอดีตที่ผ่านมา การเผยแผ่พระธรรมคำสอนผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น Facebook, Messenger, Line, Skype, QQ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับพระสงฆ์ที่สามารถทำให้เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและกว้างขวางมากที่สุด ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ผู้ใช้อยู่ที่ไหนเวลาใดก็สามารถที่จะเข้าไปศึกษาพระธรรมคำสอนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะทำงาน ที่บ้าน หรืออยู่ในต่างประเทศก็ตาม แต่เราอย่าลืมว่าดาบมีสองคม การใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกัน หากเราใช้ในทางที่ผิดอาจจะเกิดผลกระทบกับเราได้เช่นกัน

10. การส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน

พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อกันมาตั้งแต่ พระราชาวมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ใน

ปัจจุบันนี้มิได้อยู่อย่างตัวใครตัวมัน แต่พระสงฆ์ได้กลายเป็นสถาบันศาสนา ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ (พระราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2527: 56-57) คือ บทบาทหรือหน้าที่ของตนเองของพระสงฆ์ ในสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ได้ทรงปรารภถึงฐานะหรือกิจที่พึงกระทำของพระสงฆ์ 2 ประการ คือ (1) คັນธธุระ หมายถึง การศึกษาถึงหลักธรรมต่าง ๆ ที่พระองค์ได้แสดงไว้จนสามารถจำได้ บอกกล่าวและถ่ายทอดได้ เรียกว่า บทบาทในการศึกษา และ (2) วิปัสสนาธุระ หมายถึง การปฏิบัติ การพิจารณาถึงทุกขลักษณะ อนิจจลักษณะ และอนัตตลักษณะ ด้วยความพากเพียรพยายามจนกว่าจะบรรลุถึงพระนิพพาน เรียกว่าบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตน ปกครองตน จึงอาจกล่าวได้ว่าหน้าที่ของพระสงฆ์ต่อตนเองนั้นสามารถแบ่งได้ 2 ประการ คือ บทบาทในการศึกษา และ บทบาทในการปฏิบัติตน

นอกจากนี้พระสงฆ์จะต้องทำภารกิจปกครองคณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ **ภารกิจด้านการปกครอง** หมายถึง การควบคุมดูแลให้คณะสงฆ์ภายในวัดประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยและการดูแลปฏิสันถารให้การต้อนรับ **ภารกิจด้านการศาสนศึกษา** จัดให้มีการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้เรียนในสำนักเรียนที่วัดใกล้เคียงด้วย นอกจากการศึกษาเฉพาะในประเทศไทยแล้ว ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังมีอีกหลายหลายประเทศที่มีการจัดการศึกษาที่มีการส่งนักเรียนแลกเปลี่ยน เพราะฉะนั้นการเตรียมความพร้อมทางด้านการศึกษาก็ถือว่ามีส่วนสำคัญเช่นกัน **ภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์** จัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลสถาบันการศึกษา หรือจัดสถานศึกษาภายในวัด เพื่อสงเคราะห์แก่เด็กเยาวชนให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น โรงเรียนการกุศลภายในวัด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เด็กยากจน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หรือศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หรือแม้แต่จัดศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาในอาเซียน **ภารกิจด้านการเผยแผ่** จัดการให้มีการพึงธรรมเทศนาการจัดเกี่ยวกับการอบรมสมณะและวิปัสสนากรรมฐาน จากการบรรยายธรรมะทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อยกระดับพระสงฆ์สู่อาเซียน และการศาสนพิธีต่างเพื่อรักษาพิธีกรรม วัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งการเผยแผ่ธรรมทางวิทยุชุมชน **ภารกิจด้านการสาธารณูปการ** การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติของวัดด้วยการรักษา ซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่งศาสนสถานที่มียุคเดิมให้มั่นคงถาวร และการก่อสร้างเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศาสนสมบัติที่จำเป็นต่อการดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและเป็นการส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมะ **ภารกิจด้านการสาธารณสงเคราะห์** เป็นการ

ดำเนินการกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลแก่คนในชุมชนและสังคม โดยการจัดกิจกรรมอันเป็นสาธารณสมบัติหรือสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนในชุมชนและการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างเช่น การจัดศูนย์ฝึกอาชีพภายในชุมชน โดยมีวัดเป็นสถานที่จัดการฝึกปฏิบัติ ผสมผสานทั้งหลักการปฏิบัติกับหลักธรรมเข้าไปด้วย

สรุป

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นบทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนการทัศน์ประชาคมอาเซียน เป็นบทบาทจริงในทางปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ที่จะต้องพัฒนาตนสร้างกระบวนการทัศน์การเรียนรู้เตรียมตัวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามหลักการปฏิบัติ 10 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจประชาคมอาเซียน ด้านความลุ่มลึกในพุทธธรรม ด้านกลยุทธ์ในการสอนธรรมะและนำปฏิบัติธรรม ด้านความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ด้านการเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา ด้านการทรงไว้ซึ่งความศรัทธา ด้านการเป็นผู้นำแห่งจิตวิญญาณ ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรมเชิงกลยุทธ์ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน

นอกจากนั้นพระสงฆ์จะต้องเตรียมพร้อมกับการกิจของคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะฉะนั้นพระสงฆ์จะต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

โครงการธรรมศึกษาวิจัย. (2559). เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2559 จาก <http://www.sriprawat.net/2.222.html>
โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2536). *การพัฒนาประเทศ : แนวคิดและทิศทาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบญจ.

ประกอบมี โคตรกอง. (2541). *บทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาไทยคดีศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระมหาอนุศักดิ์ จันทราลักษณ์. (2548). *ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในจังหวัดมหาสารคาม*. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษานอกระบบ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2527). *พุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลดคิมทอง

พัทยา สายหู. (2529). *กลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมการณ์ทางการเมืองสู่การพัฒนาการเมืองไทย*

POLITICAL IDEOLOGY TO THE DEVELOPMENT OF THAI POLITICS

คิต วรุณดี

Kid Varundee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nongkhai Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: dr.kidvarundee@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 มกราคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 3 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 23 กุมภาพันธ์ 2566

Received 2 January 2023; Revised 3 February 2023; Accepted 23 February 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง คำว่า “อุดมการณ์” หมายถึงระบบระเบียบแนวความคิดที่คนยึดถือเป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิต กล่าวคืออุดมการณ์คือแนวความคิดที่ได้หล่อหลอมกล่อมเกลอย่างดีมีระเบียบ จึงมิใช่ความคิดที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ฉะนั้นอุดมการณ์ย่อมจึงเป็นค่านิยม ทศนคติ ความดีงามหรือสิ่งอันควรปฏิบัติ แต่อุดมการณ์ที่ว่านี้บุคคลแต่ละคนย่อมจะมีความแตกต่างกันไปอุดมการณ์เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีความเชื่อกันว่า ผู้ที่มีอุดมการณ์ย่อมจะปฏิบัติกิจการใด ๆ ได้บรรลุเป้าหมายได้มากกว่าผู้กระทำการใด ๆ โดยปราศจากอุดมการณ์

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง, การพัฒนาการเมืองไทย

Citation:

* คิต วรุณดี. (2566). อุดมการณ์ทางการเมืองสู่การพัฒนาการเมืองไทย. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 56-65.

Kid Varundee. (2023). Political Ideology to the Development of Thai Politics. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(1), 56-65.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.4>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

Abstract

This academic article aims to present the meaning of political ideology. To be the basis for the study of political ideology, the word “ideology” refers to a system of order. Concepts that people hold as a typical way of life. In other words, an ideology is an idea that has been well-formed and organized. So it's not a sudden thought. Therefore, ideals are inevitably values, attitudes, virtues, or things that should be done. But this ideology Each person will be different. Ideology is one of the characteristics of a person who believes that A person who has an ideology will be able to achieve more goals in any activity than a person who does any activity without an ideology.

Keywords: Political Ideology, Thai Political Development

บทนำ

ในทางวิชาการถือว่าอุดมการณ์เป็นทฤษฎีแห่งความคิดที่จะแยกต่างหากจากความรู้สึก แต่อุดมการณ์จะเริ่มต้นจากความรู้สึก (Sensation) แล้วเก็บไปนึก (Reflection) จนเกิดเป็นอุดมการณ์ขึ้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดอุดมการณ์จะใช้กระบวนการหล่อหลอม (Moulding) จนมีความคิดอย่างถาวรและฝังแน่นอยู่ในจิตใจอิทธิพลสิ่งแวดล้อมทางสังคมนั้นมีความสำคัญต่อกระบวนการนี้มาก และยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ของบุคคลในสังคมอีกด้วย

สำหรับความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองตามที่ศาสตราจารย์สมพงศ์ เกษมสิน และศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นสามารถแยกแยะออกได้เป็นหลายประการ เช่น

1. ถือว่า อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับหลักการและคุณค่าทางการเมือง ดังนั้นอุดมการณ์จึงมิได้เป็นความคิดที่เลื่อนลอยปราศจากหลักเกณฑ์ ตรงกันข้ามเป็นความคิด ความเชื่อที่มีแนวทางแน่นอน มีเหตุมีผล มีจุดหมายปลายทางและมีวัตถุประสงค์ที่มนุษย์พยายามจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล

2. ความคิดความเชื่อนี้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองหรือวิถีชีวิตทางการเมืองซึ่งจะกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในด้านการเมืองการปกครองให้ถูกต้องสมบูรณ์

3. ความคิดความเชื่อดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีผลทำให้เกิดความเชื่อฟังปฏิบัติตามซึ่งหมายถึงการยอมรับว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในอุดมการณ์ได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว หรือมีผลดีพอสมควรที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผล

4. ความคิดความเชื่อนั้นกลายเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการเห็นพ้องต้องกันภายในรัฐ หมายความว่า อุดมการณ์มีอิทธิพลผลักดันให้มนุษย์ เห็นพ้องต้องกันในหลักการความมุ่งหมาย กระบวนการ รวมทั้งผลของอุดมการณ์นั้นเมื่อนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังในสังคม

5. ความคิดความเชื่อนี้จะทำให้เกิดกลไกในการควบคุมขึ้น หมายความว่าเมื่อนำอุดมการณ์มาประยุกต์ใช้กับสภาพที่แท้จริงของสังคมก็จะต้องกำหนดกลไกในการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้อุดมการณ์ดำรงอยู่ได้ และอีกอย่างหนึ่งเพื่อว่ามนุษย์จะได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการใช้อุดมการณ์นั้น เช่น อุดมการณ์ของลัทธิการเมืองแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งเชื่อว่าจุดหมายปลายทางคือ การทำลายชนชั้น เพราะชนชั้นก่อให้เกิดปัจจัยในการกดขี่ขูดรีดในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์ดังกล่าวจึงมีกลไกควบคุมขึ้น คือ พรรคคอมมิวนิสต์ ส่วนระบอบประชาธิปไตยได้มีอุดมการณ์ไปในทางเคารพสิทธิเสรีภาพผลประโยชน์ เหตุผล สติปัญญา และศรัทธาในความสามารถ มนุษย์จึงทำให้เกิดกระบวนการควบคุมขึ้นเพื่อให้มีพฤติกรรมทางการเมืองไปตามอุดมการณ์ของประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งโดยเสรีและการแสดงมติมหาชน เป็นต้น

จากความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้จะเห็นว่าในสังคมทางการเมืองปัจจุบันนี้ อุดมการณ์มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะมีผลผลักดันให้คนในชาติได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความคิดเชื่อมั่นในสิ่งเดียวกัน เมื่อคนในรัฐมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วย่อมเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้เพราะอุดมการณ์เป็นแรงจูงใจให้มนุษย์มีแนวพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. อุดมการณ์ เป็นแรงจูงใจที่เป็นเสมือนพลังผลักดันที่ทำให้เกิดการกระทำนานาประการในสังคม

2. อุดมการณ์ เป็นแรงคลใจให้มนุษย์เกิดการเชื่อฟัง และในที่สุดก็จะนำไปสู่หน้าที่ความรับผิดชอบ

3. อุดมการณ์ เป็นลักษณะของความเชื่อถือนั่นที่มีความแน่นอนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในแนวใดแนวหนึ่งได้

อุดมการณ์เป็นสิ่งสะท้อนในสถาบันทางการเมืองและการปกครอง มักใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองอย่างมีสติและไม่มีสติ โดยผู้เล่นทางการเมือง (Sargent, 2009) ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าอุดมการณ์ถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของผู้เล่น ซึ่งนั่นคือนักการเมือง ซึ่งคำว่านักการเมืองมีความหมายครอบคลุมถึงบุคคลใดก็ตามที่กระทำหรือแสวงหาอำนาจทางการเมืองจะถูกรวมเข้าในคำว่่านักการเมืองโดยพหุนัยเสมอ

ความเป็นมาของคำว่า “อุดมการณ์ทางการเมือง”

อุดมการณ์ (Ideology) ได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากเจตคติหรือทัศนคติ (Attitudes) ซึ่งใน ภาษาไทยจะใช้ศัพท์ที่คล้ายกันหลายศัพท์ เช่น ทัศนะ ทัศนคติ หรือทรรศนะ ทรรศนะคติ ศัพท์ เหล่านี้มีการแปลความและตีความแตกต่างกันไปในแต่ละส านักคิด ผู้เขียนจะขอข้ามไม่ลง รายละเอียดของศัพท์นี้ แต่ในบทความนี้หากกล่าวถึงทัศนคติจะหมายความว่าถึงในภาษาอังกฤษว่า Attitudes เท่านั้น

เชาวน์ ไพโรพิจญโรจน์ (2548: 8) อธิบายเกี่ยวกับอุดมการณ์ว่าอุดมการณ์ (Ideology) เป็นการแสดงแนวความคิดเห็นต่าง ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มคนที่สามารถอธิบายสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่เหตุการณ์ในปัจจุบันเท่านั้น หากสามารถอธิบายถึงสภาพการณ์นั้น ๆ ในอดีตว่า ทำไมจึงมีลักษณะเช่นนั้น มีอะไรเป็นผลและสามารถชี้แนะถึงการหาทางป้องกันแก้ไขหรือพัฒนาอันควรจะมีหรือเป็นไปได้ในอนาคต ดังนั้น อุดมการณ์จึงมิได้เป็นความคิดที่เลื่อนลอยหรือขาดหลักเกณฑ์ หากแต่เป็นแรงผลักดันให้นำเอาอุดมการณ์นั้น ๆ มาใช้กับสภาพที่เป็นจริงในชุมชน แล้วมีความคิดอันแน่วแน่ที่จะดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางแห่งอุดมการณ์นั้น ๆ

จรรณ สุภาพ (2519 : 209) อธิบายว่า อุดมการณ์เปรียบเสมือนแผนที่ที่บอกทิศทางว่าจะดำเนินไปในทางใด ตามปกตินั้น ถ้าเปรียบรัฐหรือประเทศเป็นเสมือนนาวาลำใหญ่แล้ว นาวาลำนี้จะต้องแล่นไปในท้องทะเลอันกว้างใหญ่ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับการนำเรือ อย่างที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า ตันหน และต้องอาศัยแผนที่เพื่อไม่ให้หลงทาง แผนที่นั้นเป็นส่วนที่แสดงลักษณะของโลกในรูปแบบที่ง่าย คือ สภาพตามความเป็นจริง เช่น แผนที่ชายฝั่งของประเทศ

เพื่อให้ผู้อ่านแผนที่เข้าใจได้ง่ายชัดเจนมากกว่าที่จะมองชายฝั่งจริง ๆ ฉะนั้น แผนที่ เป็นประโยชน์ต่อต้นหนฉันใด อุดมการณ์ก็เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลและประชาชนฉันนั้น

การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง ผู้ศึกษาจะได้ทราบถึงแนวความคิดเห็นทางการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครองของสังคมนั้น ๆ ในเรื่อง อุดมการณ์ทางการเมือง จึงนำเสนอ ความหมายของอุดมการณ์ทางการเมือง ขอบข่ายของอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นมาของอุดมการณ์ทางการเมือง ทฤษฎีที่สำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองประโยชน์ของอุดมการณ์ทางการเมือง และบทสรุปอุดมการณ์ทางการเมือง

ทฤษฎีที่สำคัญของ อุดมการณ์ทางการเมือง

ทฤษฎี และอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้ง 3 ข้างต้นเป็นสาเหตุและผลของกันและกัน วิชาการเมือง (Politics) หรือรัฐศาสตร์ (Political Science) ทฤษฎีการเมืองที่เราศึกษากันอยู่ ทุกวันนี้ ก็อาศัยศึกษาบนฐานปรัชญาสำนักต่าง ๆ อาทิ กลุ่มสโตอิก เป็นต้น หรือแนวคิดของนักปรัชญาเรื่องนาม เช่น โสเครตีส เพลโต และอริสโตเติล เป็นต้น แนวคิดของนักปรัชญา (ผู้รักความรู้) เมื่อมีการนำมาศึกษาวิเคราะห์ วิจัย มีหลักการและเหตุผลเชิงประจักษ์ก็กลายเป็นทฤษฎี จากทฤษฎีก็พัฒนาเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ที่นักการเมืองตลอดจนผู้สนใจทั่วไปใช้เป็นแนวคิดและทัศนคติทางการเมือง

1. ปรัชญาทางการเมือง (Philosophy) มีลักษณะเป็นนามธรรมและมีหลักใหญ่ๆ ใกล้เคียงกับทฤษฎี แต่มีความลึกซึ้งมากกว่าในแง่ที่ว่า มีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่นมากขึ้นแบ่งได้เป็น เสรีภาพ (Freedom) และปัจเจกบุคคล (Individuals) อันได้แก่สังคมของแต่ละบุคคล แนวทาง ได้แก่

- การตั้งคำถามที่มีอยู่รอบตัว
- เสนอปทัสถานของสังคม ในสิ่งที่ตั้งถามถูกต้อง
- ใช้วิธีการอธิบายแบบการหยั่งรู้ ระลึกรู้

(Dialectical Materialism) ของ มาร์กซ์ เน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในโลกของวัตถุ โดยเฉพาะในเรื่องของชนชั้น (Social classes) และรูปแบบของสังคม มาร์กซ์ ถือว่า การเปลี่ยนแปลงในโลกของวัตถุ จะมี ผลสะท้อน(หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง) ในทางนามธรรม ได้แก่การเปลี่ยนแปลงในเรื่องที่จับต้องไม่ได้ หรือสัมผัสไม่ได้โดยตรง ซึ่งได้แก่ ความคิด ความเชื่อ และปรัชญาต่างๆ

2. ทฤษฎีการเมือง (Theories) แนวความคิดชั้นทฤษฎี จะต้องประกอบไปด้วยสิ่ง กับหรือมโนทัศน์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งถูกจัดให้มีความเกี่ยวพัน เป็นเหตุเป็นผล หรือปัจจัยการ ความสัมพันธ์แบบปัจจัยการจะต้องลึกซึ้งหลักแหลมเพียงพอ จึงจะเข้าข่ายทฤษฎี คนทั่วไปมัก รู้จักประชาธิปไตย หรือความคิดทางการเมืองอื่นๆ ในระดับอุดมการณ์เท่านั้น ทฤษฎีย่อมมีการ ใช้ หลักตรรกวิทยา และแสดงความเป็นเหตุเป็นต่อน้อยอย่างลึกซึ้งกว่าการกล่าววลีหรือประโยค สั้นๆ แบ่งได้เป็น ระเบียบประชาธิปไตย, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, การเลือกตั้ง

ทฤษฎีทางการเมืองของมาร์กซ์ ในเรื่องรัฐและการปฏิวัติ มาร์กซ์ถือว่าแนวคิดของตน ก้าวไปข้างหน้า จึงให้ข้อลัทธิของเขาว่า เป็นลัทธิแบบคอมมิวนิสต์ ในทัศนะของมาร์กซ์ รัฐเป็น สัญลักษณ์ของการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ชนชั้นที่มีปัจจัยในการผลิตเป็นผู้ปกครอง หรือบริหาร ประเทศในระบบเศรษฐกิจแบบนายทุน ซึ่งเน้นการประกอบการ หรือการค้าขายโดยเอกชน มาร์กซ์ถือว่า รัฐเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของพวกนายทุน และรัฐต้องกดขี่ชนชั้นกรรมาชีพ เสมอ ทฤษฎีคอมมิวนิสต์ถือว่า การมีรัฐ(State) และมีรัฐบาล(Government) ไม่ว่าในยุคไหนๆ จะต้องมีการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบกันเสมอแนวทางได้แก่

- หลักเกณฑ์คำอธิบายความเป็นจริงทางการเมืองที่พิสูจน์ยืนยันได้
- เสนอสิ่งที่ป็นรูปธรรม เช่น สถาบันทางการเมือง, พรรคการเมือง

3. อุดมการณ์ทางการเมือง (Ideologies) อุดมการณ์เป็นระดับความเห็น (Opinions) ไม่ใช่ระดับความรู้ การมีอุดมการณ์หมายถึง การมีทัศนคติและการมีความเชื่อ (beliefs) และศรัทธา(faith) ต่อเรื่องราวต่างๆ ต่อสถาบันต่างๆ ในสังคม ต่อกระบวนการต่างๆ ซึ่งบ่งบอกถึง การมี โลกทัศน์(Worldview) คือความคิดเห็นต่อความเป็นไปของโลก ผู้ยึดถือ อุดมการณ์ย่อม มีระดับแห่งความยึดเหนี่ยว ความผูกพัน หรือการแสดงออก ที่แตกต่างกัน ออกไป แบ่งได้เป็นทุนนิยม (Capitalism) และเสรีนิยม (Liberalism) แนวทางได้แก่

- ค่านิยม (Values)
- เสนอกรอบสังคมที่ดี (Vision of Polity) เช่น ระบบการเมืองที่ดี, ระบบการเมือง
- อธิบายสภาวะธรรมชาติของมนุษย์ (Conception of Human Nature)
- การกระทำจริง/การแสดงออกทางการเมือง (Strategy of Actions) เช่นอำนาจที่ ครอบงำอยู่

- เสนอทางแก้ปัญหา/แนวทางของสังคม(Political Tactics) ใช้ระบบตลาดมาควบคุม เปิดเสรีการแข่งขัน การใช้เสียงข้างมากตัดสินความขัดแย้งใช้หลักกฎหมาย หลักเหตุผล

ตัวอย่าง อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ เจ้าดำรับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์คือ ชาวเยอรมันชื่อ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) มีความเห็นว่า สิ่งที่มีอิทธิพลเหนือชีวิตมนุษย์มากที่สุด ได้แก่ วัตถุ โดยที่จิต หรือความคิด ได้รับอิทธิพลจากสภาวะทางวัตถุ มักเรียกกันว่า เป็นแนวสารนิยมหรือวัตถุนิยม(Materialism) ถือว่า สิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความสุข คือ การมีปัจจัยทางเศรษฐกิจคือ ร่ำรวย

ประโยชน์ของอุดมการณ์ทางการเมืองสู่การพัฒนาการเมืองไทย

สมพงศ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ (2020) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของอุดมการณ์ทางการเมืองว่า อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพัฒนาทางการเมือง เพราะอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นเสมือนจุดหมายปลายทาง เป็นรากฐานหลักเกณฑ์ในการดำเนินการและเป็นแรงดลใจเพื่อให้เกิดการปฏิบัติการต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้ว ชุมชน สังคม หรือประเทศ จะมีอุดมการณ์ทางการเมือง สถาบันทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองผันแปรสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งอุดมการณ์นั้น

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2547) ได้อธิบายถึง การนำอุดมการณ์ทางการเมืองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การนำอุดมการณ์มาใช้เพื่อปกครองและยึดกลุ่มชนเข้าด้วยกัน
2. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการชักจูงให้คนมาเสียสละเพื่อเป้าหมายร่วมหรือทำเพื่ออุดมการณ์ ซึ่งมักจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้นำทางการเมืองมากกว่าต่อตัวประชาชนทั่ว ๆ ไป ประชาชนถูกเรียกร้องให้เสียสละมอภายถวายชีวิตเพื่ออุดมการณ์
3. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการขยายอำนาจรัฐบาล
4. การใช้อุดมการณ์ภายในพรรคหรือในองค์กรอื่น ๆ โดยผู้ที่ต้องการเข้าไปยึดอำนาจหรือเมื่อยึดอำนาจได้แล้วเพื่อรักษาอำนาจนั้นไว้

สนธิ เตชานันท์ (2543) ได้อธิบายประโยชน์ของอุดมการณ์ทางการเมืองไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของอุดมการณ์ต่อระบบการเมือง ก็คือ การสร้างความชอบธรรมให้กับโครงสร้างการเมือง และการจัดสรรอำนาจภายในระบบการเมืองนั้น ๆ เช่น เห็นกัน

ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีรากฐานอยู่บนเจตจำนงของปวงชน ซึ่งแสดงออกโดยการเลือกตั้งผู้แทน ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวกันว่ารัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป หรือภายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี (ในกรณีของสหรัฐอเมริกา) เป็นรัฐบาลที่ได้รับอำนาจหน้าที่มาจากประชาชนสิทธิของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดินมีรากฐานอยู่บนหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน ในระบอบประชาธิปไตย

2. เป็นเรื่องยากที่จะอธิบายการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลในกระบวนการเมืองโดยไม่อ้างโครงสร้างในทางอุดมการณ์แบบใดแบบหนึ่ง สิ่งที่แน่ชัดก็คือ ผลกำไรในรูปของตัวเงิน สถานภาพของสังคม ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ใหญ่กว่า และการไหลอำนาจทางการเมืองจะสามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี แต่ก็มีความคล้ายกันที่ไม่อาจจะนำมาอธิบายให้แจ่มชัดได้หมดทุกประเด็น การอธิบายมักจะมีความชัดเจน ถ้าหากอ้างเป้าหมายทางอุดมการณ์ของประเทศ สมาชิกพรรคการเมืองอาจมีความเชื่อว่า ในอนาคตอันใกล้หรือไม่ใกล้สัก พรรคการเมืองของตนจะมีอำนาจและเปลี่ยนระบบการเมืองให้เป็นระบบที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น มีความยุติธรรมมากขึ้น เป็นสังคมที่เท่าเทียมกันมากขึ้น เป้าหมายเหล่านี้เอง อาจอธิบายต่อผู้มีส่วนร่วมประชุมกรรมการพรรคที่เห็นว่าเป็นกิจวัตรที่น่าเบื่อหน่าย หรือแก่ผู้ที่ออกไปชักชวนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงในเขตที่พรรคของตนตกเป็นรอง การรณรงค์เพื่อลดกำลังอาวุธนิวเคลียร์ในประเทศอังกฤษ หรือเพื่อต่อต้านสงครามเวียดนามในสหรัฐอเมริกาในทศวรรษหลังปี 1960 นั้น นับเป็นตัวอย่างของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อันมีพื้นฐานอยู่บนข้อผูกมัดทางอุดมการณ์ประการใดประการหนึ่ง

3. อุดมการณ์ยังเป็นเครื่องมือที่ทรงพลัง สำหรับผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองแบบใด ในอันที่จะชักนำมวลชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในระบบการเมืองได้มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป เรื่องนี้จะเห็นได้ชัดเจนในกรณีที่รัฐเข้าสู่สงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสงครามใหญ่ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 อันเป็นลักษณะสงครามที่ต้องทุ่มเทเพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตย ลัทธิสังคมนิยม, บ้านเกิดเมืองนอน หรือเพื่อต่อต้านภัยอันตรายจากภายนอกและโดยมากก็มักจะใช้วิธีการเร่งเร้าให้คนในชาติเกิดความรู้สึกในทางชาตินิยม มักจะใช้กับระบบการเมืองซึ่งมีปัญหาในเรื่องของความชอบธรรม แต่เส้นแบ่งระหว่างระบบการเมืองที่มีความชอบธรรมมาก กับมีความชอบธรรมน้อยค่อนข้างแคบ อันที่จริงแล้วการระดมมวลชนโดยใช้อุดมการณ์เป็นสิ่งที่ปกติในทุกๆระบบการเมือง โดยพรรคการเมืองจะเป็นตัวแทนที่จะจัดการกับเรื่องดังกล่าว

4. อุดมการณ์ยังเป็นปัจจัยสำคัญของเสถียรภาพและความเป็นเอกภาพทางการเมืองเท่า ๆ กับเป็นปัจจัยที่นำมาทำลายระบบการเมืองที่ดำรงอยู่ เราสามารถใช้อุดมการณ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนผู้นำที่อยู่ในอำนาจ และขณะเดียวกันก็อาจใช้เพื่อปลดอาวุธคู่แข่ง อาจเป็นเครื่องมือเพื่อหันเหประชาชนจากปัญหาความยุ่งยากภายในประเทศ ที่สำคัญที่สุดก็คือ อุดมการณ์เป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐบาล ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ

5. บทบาทที่สำคัญที่สุดของอุดมการณ์ในระบบการเมืองสมัยปัจจุบันก็คือ การสร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองที่เป็นอยู่ นอกจากนั้นก็ยังช่วยให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปด้วยความสะดวก อุดมการณ์เป็นช่องทางที่ใช้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์สากล แต่ขอบเขตและความเร็วของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระบบการเมืองจะแตกต่างกันออกไป

สรุป

อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความคิดทางการเมืองและความเชื่อในการเมืองของนักคิดคนเดียวหรือหลายคน ที่ได้รับอย่างกว้างขวางในสังคมนั้น ๆ ระบบความคิดและความเชื่อนั้นได้หล่อหลอมจนผสมกลมกลืนกลายเป็นกรอบหรือหลักเกณฑ์ของความประพฤติของสมาชิกของสังคมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตให้ขับเคลื่อนไปตามทิศทางของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ อุดมการณ์ทางการเมืองมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองระบอบอุดมการณ์ทางการเมืองสามารถยึดกลุ่มชนให้เข้าร่วมกัน ชักจูง โนมน้าวให้คนทำเพื่ออุดมการณ์ รัฐบาลยังใช้อุดมการณ์ทางการเมืองขยายอำนาจ ยึดอำนาจหรือรักษาอำนาจไว้ รวมถึงใช้อุดมการณ์ทางการเมืองสร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา สุภาพ. (2519). *สารานุกรมรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2547). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิมพ์ณศ.
- เชาว์ ไพโรพริณโรจน์. (2547). *ลัทธิและอุดมการณ์ทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สนธิ เตชานันท์. (2543). *พื้นฐานรัฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. (2520). *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

Sargent,T.L. (2009). *Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis, Fourteenth Edition*. Canada: Webcom.

การบริหารทรัพยากรมนุษย์*

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

พระมหาจันงค์ ผมไผ่

Phramaha Jumnong Pompai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University Nongkhai Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: jumnongkai@gmail.com

วันที่รับบทความ : 12 มกราคม 2566; วันแก้ไขบทความ 15 กุมภาพันธ์ 2566; วันตอบรับบทความ : 20 กุมภาพันธ์ 2566

Received 12 January 2023; Revised 15 February 2023; Accepted 20 February 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีค่าของสังคมและประเทศชาติ ประเทศใดที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้ว ประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้ามีความมั่นคงและมั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคมแต่ถ้าหากประเทศใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าหรือไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ประเทศก็พัฒนาไปได้ยาก ความเจริญหรือความล้าหลังของประเทศจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมก็มาจากทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น ประเทศต่างๆ จึงมุ่งหวังที่จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและมีระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

คำสำคัญ: การบริหาร, ทรัพยากรมนุษย์

Citation:

* พระมหาจันงค์ ผมไผ่. (2566). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 66-79.

Phramaha Jumnong Pompai. (2023). Human Resource Management. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(1), 66-79;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.5>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

Abstract

This academic article aims to present human resource management which is a valuable factor of society and the nation. Which country has human resources with high potential and can be utilized in a creative way? The country was prosperous, prosperous and economically stable. Politics and society, but if any country lacks valuable human resources or can not be used to benefit the nation. The country was difficult to develop. Prosperity or backwardness of the country depends on the human resource factor. Because human resources are the main factor that contributes to development, other factors that contribute to national development, whether economic, political, and social, come from all human resources. Countries therefore aim to have efficient human resources. and has a good human resource management system that creates the greatest benefit to the nation.

Keywords: Human Resource, Management

บทนำ

การดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตาม องค์การจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการภาระหน้าที่ต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายได้ไม่ ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผน การจัดการองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การขึ้นนำ และการควบคุม ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้ เราถือว่าปัจจัยด้านคนมีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะขับเคลื่อนให้หน้าที่ ต่างๆ ดำเนินไปตามทิศทางหรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะหน้าที่ของการจัดการคนเข้า ทำงานที่ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นศาสตร์หนึ่งทางวิชาการที่เรียกว่า การบริหารงานบุคคล หรือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน จุดเริ่มต้นสำคัญของการขยายกรอบแนวคิดนี้ ได้ถูก ดำเนินการโดยสมาคมเพื่อการบริหารงานบุคคลแห่งสหรัฐอเมริกา (American Society for Personnel Administration: ASPA) ได้ลงมติเปลี่ยนชื่อสมาคมจากเดิมเป็น “สมาคมเพื่อ การบริหารทรัพยากรมนุษย์” (Human Resource Management: HRM) ซึ่งเป็นที่รู้จักและ ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าทั้งสองคำจะกล่าวถึงกระบวนการปฏิบัติเหมือนกัน และยอมรับว่าบุคลากรในองค์กรเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดก็ตาม แต่แนวความคิดใหม่ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้สะท้อนให้เห็นมุมมองของความรับผิดชอบ และการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรอย่างเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดระบบต่างๆ จะไม่จำกัดอยู่ในกรอบของหน่วยงานเดียวเท่านั้น แต่จะเป็นภารกิจร่วมกันของทั้งองค์กร ตั้งแต่ระดับผู้บริหารสูงสุดที่รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย และแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารระดับกลางรับผิดชอบด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร และระดับปฏิบัติการรับผิดชอบในการสนับสนุน ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งภารกิจต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นภาพรวมที่เป็นระบบ ในขณะเดียวกันบทบาทของทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้ถูกมองเป็นเพียงผู้ใช้แรงงานเท่านั้นแต่ถือว่าเป็นทุนทางสังคม (Social Capital) และทรัพย์สินที่มีค่าขององค์กร (Organization Assets) ที่มีผลต่อการพัฒนาและสร้างโอกาสความเจริญเติบโต ก้าวหน้าให้แก่องค์การทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ลาวรรณ รพีพิศาล, 2554)

ทั้งนี้ ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีค่าของสังคมและประเทศชาติ ประเทศใดที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้วประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้ามีความมั่งคั่งและมั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคม แต่ถ้าหากประเทศใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าหรือไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ประเทศก็พัฒนาไปได้อย่าง ความเจริญหรือความล้าหลังของประเทศจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมก็มาจากทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งหวังที่จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและมีระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

ความหมายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management = HRM) มีคำที่ใช้ใกล้เคียงกันหลายคำ เช่น การจัดการทรัพยากรคน การจัดการงานบุคคล การจัดการกำลังคน และการบริหารงานบุคคล คำที่พบในตำราภาษาไทยมากคือ คำว่า การบริหารงานบุคคล แต่ในปัจจุบันนิยมใช้คำว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นทรัพยากรที่สามารถปฏิบัติงานจนก่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ต่อสังคมได้มากมาย

ถ้าหากรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือเรียกว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้ถูกต้องในการทำ ความเข้าใจความหมายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ควรแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. การบริหาร (Management)

นักทฤษฎีบริหารในยุคแรก คือ แมรี พาร์เกอร์ ฟอลเลทท์ (Mary Parker Follett) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารว่า “ เป็นศิลปะวิทยาในการสร้างความสำเร็จของงานโดยให้บุคคลอื่นทำ ” (Steers, Ungson and Mowday, 1985: 29) นั่นก็คือผู้บริหารจะต้องใช้ ความสามารถหรือศิลปะในการจัดการให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายขององค์การ

การให้ความหมายของคำว่าการบริหารดังกล่าวข้างต้นของฟอลเลทท์ ได้รับคำนิยมในยุค แรกแต่ก็มีข้อโต้แย้งว่ายังไม่ชัดเจนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการให้ความหมายในเชิงปรัชญา มากกว่าเมสคอนและคณะ (Mescon, Albert, Michael and Khedouri, Franklin, 1985 : 4) จึงได้ขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยได้ให้ความหมายของคำว่าการบริหาร คือ กระบวนการ วางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมการปฏิบัติงาน ของสมาชิกในองค์การ และ การใช้ทรัพยากรอื่นใดที่ทำให้้องค์การบรรลุเป้าหมาย (Stoner, James, Freeman and Edward, 1989 : 4) การให้ความหมายตามแนวหลังนี้ คำว่า กระบวนการเป็นวิธีการที่เป็น ระบบในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่กล่าวว่าการบริหารเป็นวิธีการที่เป็นระบบก็เพราะว่าผู้บริหาร ทุกคนจะมีความสามารถในการจัดการลำดับกิจกรรม เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ และในความหมายนี้ได้เน้นว่าการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของ องค์การซึ่งหมายถึงว่า ผู้บริหารขององค์การใด ๆ ก็ตามจะพยายามให้บรรลุผลสุดท้ายเฉพาะที่ กำหนดไว้ในงาน ฟาโย (Fayol) (Henri Fayol, 2001 : 30) ได้แบ่งกระบวนการบริหาร ออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ชัดเจนและเป็นลำดับขั้นตอน
2. กำหนดบทบาทไว้ชัดเจน
3. จัดระบบภายในองค์การเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
4. มีสายงานการบังคับบัญชา

จึงกล่าวได้ว่าการบริหารจะเป็นกิจกรรมหรือวิธีการที่บุคคลหนึ่งกระทำต่อบุคคลหนึ่งหรือหลายบุคคล เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ ลักษณะของการบริหารจึงต้องประกอบด้วย ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารเรียกชื่อต่าง ๆ กัน เช่น เจ้านาย ผู้บังคับบัญชา หัวหน้า ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ เป็นต้น ส่วนผู้ถูกบริหารเรียกชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ลูกน้อง เจ้าหน้าที่ เป็นต้น บุคคลทั้งสองกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันลักษณะความสัมพันธ์เหล่านี้ มีผลต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานหรือองค์การ ถ้ามีความสัมพันธ์ในทางที่ดี แนวโน้มของการดำเนินขององค์การก็เป็นไปได้ด้วยดี แต่ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีแล้ว ความสำเร็จจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก

2. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource)

คำว่า ทรัพยากรมนุษย์ ถ้าแปลตามตัวอักษรแล้ว แปลว่า คนมีค่าเป็นทรัพย์ ซึ่งหมายถึง มนุษย์เป็นสิ่งที่เปี่ยมประโยชน์ต่อสังคม เช่นเดียวกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ กล่าวคือ คนในหน่วยงาน หรือองค์การเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาให้คนมีคุณค่าเหมาะสมกับองค์การให้นานเท่านาน เพราะความมีค่าของคนนั้นสามารถก่อให้เกิดผลผลิตต่อองค์การได้ ก็เท่ากับเป็นหลักประกันที่จะทำให้องค์การอยู่รอดปลอดภัยและรุ่งเรือง (ทองศรี กาญ ญ อยุธยา, 2534 : 151)

นอกจากความหมายของทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีนักบริหารและนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของทรัพยากรมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ดังจะนำมาเป็นตัวอย่างเพื่อให้มองเห็นความหมายของทรัพยากรมนุษย์ได้กว้างขวางขึ้น ดังนี้

จิระ หงส์ลดาธมภ์ (2535 : 5) กล่าวว่า ทรัพยากรมนุษย์ เป็นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และให้ผลตอบแทน

มิลโกวิชและโบดริว (Milkovich and Boudreau, 1991 : 1) กล่าวว่า ทรัพยากรมนุษย์จะเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ การควบคุมคุณภาพ การตลาด การบริหารการเงิน การกำหนดยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์สำหรับองค์การ

ไกรยทุธ อธิธยาสินันท์ (2535 : 1-2) กล่าวว่า ความเข้าใจทรัพยากรมนุษย์จะต้องพิจารณา 3 มิติ คือ ทักษะ สุขภาพ และเจตคติ

1. มิติด้านทักษะ เป็นมิติที่เกี่ยวกับการศึกษา ทั้งที่เป็นการศึกษาในรูปแบบ (Formal) และรูปแบบ (Non – Formal) น่าจะเป็นที่ยอมรับกันได้ว่าคนที่ไม่มีทักษะก็ไม่สามารถทำงานอะไรได้เลยนั้นย่อมเป็นคนที่ไม่มีความรู้ (อย่างน้อยที่สุดก็ในด้านทักษะ) และผู้ที่สำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาย่อมมีคุณภาพที่สูงกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาประถมศึกษา (เมื่อคุณสมบัติอื่น ๆ เสมอกันตลอด)

2. มิติด้านสุขภาพ เป็นมิติที่เกี่ยวเนื่องกับด้านความสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยเจ็บทั้งด้านกายภาพ (Physical) และจิตภาพ (Psychological) ภายในมิตินี้ด้านเดียว ก็น่าจะยอมรับกันได้ เช่นเดียวกันว่าคนที่มีความไม่สมประกอบด้านร่างกาย หรือด้านจิตใจ หรือทั้งสองด้าน ย่อมมีคุณภาพด้อยกว่าคนที่มีร่างกายแข็งแรง หรือจิตใจที่ถูกสุขลักษณะ (Healthy) ในทำนองเดียวกัน คนที่มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ ย่อมมีคุณภาพสูงกว่าคนที่มีร่างกายแข็งแรงแต่มีโรคประสาทหรือโรคจิตประจำตัว

3. มิติด้านเจตคติ เป็นมิติที่เกี่ยวพันกับความรู้สึกนึกคิด ซึ่งขาดความชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับมิติด้านทักษะ และด้านสุขภาพ มิติด้านเจตคติ จะเกี่ยวข้องกัตัวเอง กับบุคคลอื่นและกลุ่มคนที่เป็นลย่อมมีคุณภาพด้อยกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดในทางบวก จากตัวอย่างการให้ความหมายของทรัพยากรมนุษย์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะมีการให้ความหมายคล้ายคลึงกัน คือ เป็นการกล่าวถึงศักยภาพหรือความสามารถที่มีในตัวบุคคล ศักยภาพที่จะประกอบด้วยความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านสุขภาพ และความรู้สึกนึกคิด ซึ่งนำไปสู่การผลิต การจัดการและการบริหาร อาจมีนักวิชาการบางท่านมองแตกต่างกันไปบ้าง ในรายละเอียดแต่เมื่อสรุปแล้วจะเป็นการมองที่ตัวบุคคลและมองที่เป็นผลผลิตที่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์

ทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีความคิด ซึ่งมีศักยภาพในตัวเองที่แต่ละคนแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะและเจตคติและมีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือผลที่ได้จากการปฏิบัติงานก็แตกต่างกันด้วย ทั้งสองประเด็นนี้จึงต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน เพราะผลจากการปฏิบัติงานจะสะท้อนศักยภาพของมนุษย์และกระบวนการทำงาน ถ้าสามารถวิเคราะห์ได้ว่ามนุษย์มีศักยภาพเพียงใดผลปฏิบัติงานเป็นเช่นไร แล้วก็สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาหรือดึงศักยภาพของมนุษย์ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

เพราะฉะนั้นเมื่อวิเคราะห์ลักษณะของทรัพยากรมนุษย์จากความหมายข้างต้นจะมองเห็นลักษณะเด่นของทรัพยากรมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์มีราคาแพง องค์กรจะต้องเสียเงินเป็นค่าแรงงานทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งนับวันจะยังมีราคาค่าแรงงานเพิ่มขึ้น บริษัทเฮชและอาร์ และซีดีคอร์ฟ (H & R , Inc ;

Citycorp) ได้เสียค่าใช้จ่ายแรงงานมากกว่าร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในองค์กร ซึ่งนับว่าสูงมากในการลงทุนกิจการขององค์กร (Milkovich, and Boudreau, 1991 : 3)

2. ทรัพยากรมนุษย์มีชีวิตจิตใจ เน่าเปื่อยและสลายได้ถ้าไม่ใช้ประโยชน์ เมื่อกาลเวลาผ่านไปย่อมลดศักยภาพลงเพราะแก่ลงทุกวันและตายในที่สุด

3. การเข้าสู่ระบบการทำงานย่อมเป็นไปตามความสามารถของบุคคล มีสิทธิจะเข้าทำงาน หยุดงาน หรือลาออกจากงาน

4. การเข้าสู่ระบบงานย่อมเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง อาจจ้างเป็นรายชั่วโมงรายวันหรือรายเดือน

5. องค์กรจะเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคลากรในองค์กรเป็นสำคัญ ถ้าองค์กรมีบุคลากร มีความรู้ความสามารถย่อมเจริญก้าวหน้ากว่าองค์กรที่มีบุคลากรด้อยประสิทธิภาพ

6. องค์กรจะต้องตอบแทนให้กับบุคคลที่เข้าทำงาน และช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้า

7. องค์กรมีสิทธิที่จะรับบุคคลเข้ามาทำงานและมีสิทธิที่จะให้ออกจากงาน

8. องค์กรจะต้องดูแลเอาใจใส่ให้ปลอดภัยและสวัสดิการกับบุคลากรในองค์กรเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่มีความตั้งใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่องค์กรก็จะได้รับผลจากการทุ่มเทการทำงานของบุคลากรเป็นการตอบแทน

9. ทรัพยากรมนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านสภาพร่างกาย ความสามารถ เฉพาะความคิด และสติปัญญา องค์กรจะต้องพิจารณาเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน

10. ทรัพยากรมนุษย์สามารถพัฒนาให้ศักยภาพสูงและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ ถ้าหากได้รับการฝึกอบรม ให้การศึกษาและพัฒนาที่ถูกต้องและเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดได้วิเคราะห์ให้เห็นความหมายของการบริหารและทรัพยากรมนุษย์ ในลักษณะแยกประเด็นพิจารณา เมื่อนาสองคำมารวมกันเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management = HRM) จะมีความหมายโดยสรุปตามความคิดเห็นของนักบริหารดังนี้

แนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ต้องมาก่อนระบบ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาสถาบัน หรือองค์กร คือ การจัดทำระบบที่ดี ที่มีการขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเริ่มจากการที่ต้องให้ได้คนดี คนเก่ง มาจัดทำระบบให้มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนในสถาบัน หรือองค์การเสียก่อน ดังนั้น การจัดการในเรื่องทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญ ในการวางตำแหน่งการบริหารงานต่างๆ (Put the right man to the right job) เป็นประการแรก เพื่อให้มีการขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ (Human resource management at work) เป็นสิ่งสำคัญยิ่งและมีความจำเป็นที่ต้องกระทำ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในสถาบัน หรือองค์การสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตลอดจนเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของสถาบัน หรือองค์การ การพิจารณาองหาคบุคคล ต้องมองว่าเป็นเรื่องของการลงทุน มองคนให้เป็น Asset เป็นการลงทุนที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจ้างคนจึงต้องคำนึงถึงการบริหารความเสี่ยงด้วย โดยแนวคิดการบริหารปริมาณคน (Human Capital Idea)

ต้องมองคนเป็น Asset ไม่ใช่ liability จึงจะเป็นการลงทุนทำให้เพิ่มมูลค่าได้ ซึ่งขอแบ่งทรัพยากรมนุษย์ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 “คนดี คนเก่ง” เป็นคนที่มีจิตคุณธรรมที่ดี มีมนุษย์สัมพันธ์ มีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นกลุ่มคนที่หายากที่ทุกๆ สถาบัน หรือองค์การต่างอยากได้และอยากมีมาก

กลุ่มที่ 2 “คนดี คนไม่เก่ง” เป็นคล้ายกับคนกลุ่มที่ 1 เพียงแต่อาจจะมีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในระดับปานกลางเรียกว่า เก่งน้อยหน่อย แต่ถ้าได้ประสบการณ์มากขึ้น ก็จะสามารถเก่งขึ้นไปได้เรื่อย ๆ กลุ่มนี้ทางสถาบัน หรือองค์การต่าง ๆ อาจจะหาเข้ามาอย่างน้อยก็เป็นคนดี ความเก่งสามารถฝึกฝนกันได้ ถ้าให้โอกาส

กลุ่มที่ 3 “คนไม่ดีแต่เป็นคนเก่ง” แม้จะเป็นคนที่มีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ความคิด ความประพฤติทุจริต คอรัปชั่น เอาดีเข้าใส่ตัว ไม่มีจิตคุณธรรม คนกลุ่มนี้ จึงน่ากลัวมากเพราะจะใช้ความเก่งในทางที่ผิด จะสามารถทำให้สถาบัน หรือองค์การถึงกาลล่มสลายได้

กลุ่มที่ 4 “คนไม่ดี คนไม่เก่ง” เป็นคนไม่ดี มีความคิด ความประพฤติ ทุจริต คอรัปชั่น เอาดีเข้าใส่ตัว ไม่มีจิตคุณธรรมอยู่แล้ว ยังเป็นคนด้อยปัญญา มีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ น้อยนิดคิดว่า คงไม่มีสถาบัน หรือองค์การไหนเอาคนกลุ่มนี้เข้ามาทำงานเป็นแนวยกเว้นการเล่นพรรคเล่นพวกเพื่อการทุจริต

สรุป ในเบื้องต้นของการพิจารณารับบุคคลเข้ามาทำงาน ต้องเลือกคนดีเป็นประการแรก ความเก่งจึงเป็นรอง เป็นทักษะที่ต้องอาศัยประสบการณ์ การที่จะพิจารณาว่า คนไหนเป็นคนดี หรือคนไหนเป็นคนไม่ดี หรือเป็นคนชั่ว (เลว) ดูได้จากพฤติกรรม ผลงานและแนวคิดในการปฏิบัติงาน เช่น คนที่มีปัญหาทางการเงิน ใ่วว่าจะเป็นคนไม่ดี หรือคนชั่ว (เลว) ไปทุกคน เพราะเขาอาจจะมีปัญหาทางการเงินจากการถูกระงับมาก็ได้ เช่น การถูกคดโกงจากการทำธุรกิจหุ้นส่วน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน คนที่มีเงินทอง มีความร่ำรวย ก็ใ่วว่าจะเป็นคนดีไปทุกคน เพราะเขาอาจจะร่ำรวยมาจากความไม่ซื่อตรง การกินส่วนต่าง การทุจริต หรือการคอร์รัปชัน มากได้ดั่งนั้น คนจะดีก็อยู่ที่เจตนาของความคิดและการกระทำของแต่ละบุคคล เพราะยังมีความยุติธรรมอยู่ จึงยังมีคำพูดที่ว่า “ทำดีแล้วไม่ได้ดี หุ่มเทการทำงานด้วยจิตวิญญาณแล้ว แต่เจ้านายไม่เห็น” ซึ่งมีให้เห็นอยู่ทั่วไปในสังคมมนุษย์

ทักษะการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารทุกคน (The important of human resource management to all managers) เพราะผู้บริหารทุกคนไม่ต้องการให้มีความผิดพลาดเกิดขึ้นในการบริหารงาน ซึ่งตัวอย่างความผิดพลาดที่ผู้บริหารงานไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เช่น การจ้างคนไม่เหมาะสมกับงาน อัตราการออกจากงานสูง การพบว่าพนักงานไม่ตั้งใจที่จะทำงานให้ดีที่สุด การเสียเวลากับการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้ประโยชน์ การทำให้สถาบัน หรือองค์การต้องขึ้นศาลเนื่องจากความไม่เป็นธรรมของผู้บริหาร การทำให้สถาบันหรือองค์การถูกฟ้องศาล จากการจัดการทางด้านสภาวะสิ่งแวดล้อมการทำงานทั้งภายในและภายนอกที่ไม่ปลอดภัย การทำให้พนักงานคิดว่าเงินเดือนที่เขาได้รับไม่ยุติธรรม การกระทำที่ไม่ยุติธรรมและมีความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดกับพนักงาน การไม่ยอมให้มีการฝึกอบรมและการพัฒนาเป็นต้น ตัวอย่างเหล่านี้จึงเป็นต้นเหตุการณ่ทาลายประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบัน หรือองค์การในความเป็นจริง แต่ละสถาบัน หรือองค์การ ก็จะมีวัฒนธรรมการทำงานที่แตกต่างกัน ระบบและรูปแบบ จึงเป็นตัวแสดงศักยภาพของการบริหารจัดการของแต่ละสถาบัน หรือองค์การว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดดั่งนั้น ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาหลายสถาบัน หรือองค์การ ก็ย่อมเห็นสัจจะธรรมของระบบการทำงานในแต่ละแห่ง ที่สามารถพิจารณาดังนี้

- ถ้าได้หัวหน้างานที่เก่งและดี ต้องรีบเรียนรู้ เก็บทักษะ ตักตวงความรู้ให้ได้มากที่สุด
- ถ้าได้หัวหน้างานที่ไม่เก่ง แต่ดี ก็ยังพอกทน แต่ต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง เหนื่อยหน่อย
- ถ้าได้หัวหน้างานที่เก่ง แต่ไม่ดี ต้องทนกับความเจ็บปวด แต่ผลที่ได้จากการเรียนรู้จะคุ้มค่า และเร็ว

- ถ้าได้หัวหน้างานที่ไม่เก่งและไม่ดี ให้ลาออกจากงานได้เลย ไปแสวงหางานใหม่ที่ดีกว่า แล้วชีวิตจะดีขึ้นปัจจุบันนี้ การทำงานในสถาบันหรือองค์กรการ จึงมีผู้บริหารอยู่หลายช่วงอายุคน (Generation) ซึ่งคนแต่ละรุ่น (Generation) ก็จะมีแนวคิดและมุมมองที่แตกต่างกันไป ดังนั้น สถาบัน หรือองค์กรใดที่มีผู้บริหาร หรือบุคลากรหลาย Generations อยู่ด้วยกัน ย่อมทำให้เกิดปัญหาในสถาบัน เนื่องจากมีแนวคิด มุมมองและความต้องการที่แตกต่างกัน ข้อดีของการมีความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างในการตัดสินใจนั้นมีหลายประการด้วยกัน ทั้งทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายไม่ใช่มองเรื่องๆ หนึ่งจากมุมมองเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น อีกทั้งหลักการสมัยใหม่ที่เน้นนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ก็กระตุ้นให้มีความหลากหลายในข้อมูลและมุมมองก่อนการตัดสินใจ

อย่างไรก็ดี ความยากสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจท่ามกลางความคิดเห็นที่หลากหลายก็มีอยู่มากเริ่มตั้งแต่การที่ผู้บริหารจะเปิดใจและยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง เนื่องจากผู้บริหารหลายท่านที่ประสบความสำเร็จและมีความมั่นใจในตนเองสูงก็จะมีมโนคติและยึดมั่นต่อความคิดของตนเองพอสมควร ดังนั้น การที่สมาชิกในทีมจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้นั้นจะต้องเริ่มจากการที่ผู้บริหารจะต้องเปิดใจและยอมรับต่อความต่างนั้นเสียก่อน นอกจากนี้ผู้บริหารยังจะต้องมีทักษะและความสามารถในการบริหารและนำการประชุมที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการความขัดแย้งจากที่ประชุมที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันและถ้าสมาชิกต่างยึดมั่นและถือมั่นต่อความเห็นของตนเอง จะนำไปสู่ความขัดแย้งไม่ใช่เรื่องยาก

ความท้าทายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดำเนินการในสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่เต็มไปด้วยความเสี่ยงและความท้าทาย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้มายืนอยู่ในแนวหน้ามากขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันได้ขององค์กรผ่านการพัฒนาพนักงาน ความท้าทายที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้แก่

1. ประชากรแรงงานที่เปลี่ยนแปลง

ธรรมชาติและองค์ประกอบของแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในรูปของคุณสมบัติทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลของพนักงาน จากการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของการศึกษา คนหนุ่มสาวที่มีคุณสมบัติและทักษะสูงได้เข้าร่วมในแรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน พวกเขา

มีแรงดลใจที่สูงกว่าและต้องการทำให้เกิดความเป็นเลิศในช่วงเวลาสั้น ๆ ในอีกด้านหนึ่งจำนวนของพนักงานหญิงที่เพิ่มขึ้น ประกอบเป็นสัดส่วนที่สำคัญของแรงงาน พนักงานกลุ่มดังกล่าวมีความต้องการ แรงดลใจ และความประสงค์พิเศษ เนื่องจากการเป็นโลกาภิวัตน์ โลกของเราจึงไร้พรมแดน พนักงานข้ามชาติมีตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร เขาได้นำค่านิยม จริยธรรม ระบบ วัฒนธรรม ที่ไม่เหมือนใครมากับตัวเขาด้วย ซึ่งมีผลต่อวัฒนธรรมองค์การอย่างสำคัญ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ต่อสู้กับความท้าทายทางประชากรดังกล่าว โดยโฟกัสไปยังการปรับตัวทางวัฒนธรรมมากขึ้น การบริหารอาชีพที่ดีกว่าและใกล้ชิดกับคน

2. การแข่งขันในเศรษฐกิจโลก

โลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่องค์กรเคยทำธุรกิจมาก่อน สิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและการแข่งขันสูงทำให้องค์กรต้องโฟกัสไปยังแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ล่าสุดของความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น ทรัพยากรมนุษย์ โปรแกรม/กลยุทธ์ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ใหม่กว่าต้องพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ทำให้คนปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจที่ไม่แน่นอน และซับซ้อนเพื่อประกันถึงความสามารถในการแข่งขันได้และความอยู่รอดขององค์กร

3. การกาจัดช่องว่างของทักษะ

การเน้นลูกค้ามากขึ้น เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันที่เพิ่มขึ้น ทำให้ทักษะของพนักงานล้าหลัง องค์กรจึงต้องพัฒนาและยกระดับทักษะของพนักงานเพื่อให้สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ โดยผ่านโปรแกรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่าง ๆ ช่องว่างของทักษะมีผลกระทบต่อธุรกิจขององค์กรในรูปของการสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ สูญเสียตำแหน่งผู้นำในวงการอุตสาหกรรม

4. ความต้องการสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในเศรษฐกิจยุคใหม่นี้ ความรู้และความสร้างสรรค์คือกุญแจนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันได้ องค์กรให้คุณค่ากับคนที่นำความสามารถพิเศษมาสู่องค์กร การเรียนรู้ในองค์กรมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถอย่างต่อเนื่องเพื่อมูลค่าเพิ่มต่อองค์กร อย่างไรก็ตาม องค์กรไม่สามารถตอบสนองต่อข้อกำหนดของการเรียนรู้ทั้งหมดของพนักงาน ตัวพนักงานเองต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้ด้วยตัวเองมีประสิทธิภาพมากกว่า มีความหมายและเน้นเป้าหมาย การเรียนรู้ให้ความรู้ ความรู้ให้ความฉลาด ความฉลาดให้ทิศทาง ทิศทางให้เป้าหมาย และเป้าหมายให้เจตจำนงและทักษะเพื่อทำให้

ประสบความสำเร็จ ดังนั้น พนักงานจึงทำให้ทักษะและเจตจำนงสอดคล้องกันเพื่อให้ผลต่อการเรียนรู้ด้วยตัวเองอันจะทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน

5. ความต้องการเพื่อการเรียนรู้ขององค์กร

ทุกองค์การต้องการแข่งขันได้และมีความต้องการที่จะเป็นองค์การการเรียนรู้ ซึ่งพนักงานทุกคนคือผู้เรียน การเรียนรู้ขององค์การมีความจำเป็นต้องให้เครื่องมือแก่พนักงานเพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสิ่งแวดล้อมจากภายในและภายนอกขององค์การ เช่น กลยุทธ์ของคู่แข่ง ความคาดหวังของลูกค้า ข้อกำหนดของผู้จัดหาสินค้า คุณภาพและผลิตภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้นการเรียนรู้ขององค์การจึงมีความจำเป็นเพื่อให้อยู่เป็น “องค์กร”

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นบทบาทที่สำคัญ ไม่เพียงแต่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น แต่ยังทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางธุรกิจขององค์การเพื่อความเป็นเลิศ

สรุป

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คือ กระบวนการที่เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ การเพิ่มผลงาน การเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ โดยผ่านกิจกรรมความคิดเริ่มและกิจกรรมทางการบริหาร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในงาน ศักยภาพในคน รวมทั้งความจำเป็นกับการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว และเกี่ยวข้องกับการวิวัฒนาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ขอบเขตการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทุนมนุษย์ในระดับมหภาค และการพัฒนาทุนมนุษย์ในระดับจุลภาค ตลอดถึงเป็นการนำมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ และด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาองค์การ ทุกองค์การจึงให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างยิ่งโดยพยายามนำศักยภาพหรือความสามารถของทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผล องค์การ การส่งเสริมผลิตภาพและคุณภาพ การส่งเสริมการพัฒนาบุคคล และความสำคัญและ ประโยชน์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ และประเภทของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะแบ่งออกเป็น 7 ประเภท คือการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์โดยการปฐมนิเทศ โดยการศึกษา โดยการพัฒนาปัจเจกบุคคล โดยการพัฒนา สายอาชีพ โดยการพัฒนาองค์การ และโดยการพัฒนาตนเอง และแนวคิดในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องคำนึงถึงปัญหา อุปสรรค ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความท้าทายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- ไกรยทุธ อีรตยาสินันท์. (2535). *แนวคิดทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษาและฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จิระ หงส์ดลารมภ์. (2535). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวน พิมพ์.
- เชาว โรจน แสง . (2544). *ก าร จั ด ก าร ท รั พ ย า ก ร ม นุ ษ ย .* น น ท บุ รี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองศรี กาญ ญ อยู่ธยา. (2534). *การบริหารงานบุคคลในแนวทางใหม่*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตุลา.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2544) *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการ สถาบันราช ภัฏสวนดุสิต.
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2544). *ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โรง พิมพ์ วิจิตรหัตถกร.
- สุนันทา เลาหนันท์. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยา.
- Bowin, R. B., & Harvey, D. (2001). *Human resource management: A experiential approach*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Henri Fayol. (2001). *General and industrial management*. London: Sir Isaac Pitman and Son.

- Mescon, Michael H., Albert, Michael. and Khedouri, Franklin. (1985). *Management :Individual and Organizational Effectiveness*. New York : Harper & Row.
- Milkovich, G. T., & Boudreau, J. W. (1991). *Human Resource Management*. U.S.A.:Richard Dirking.
- Mondy , Noe & Premeaux. (1999). *Human resource management*. New Jersey : Prentice Hall.
- Steers, M. R., R. G. Ungson, and T. R. Mowday. (1985). *Managing Effective Organization: An Introduction*. Kent Publish Company.
- Stoner, James A.F. & Freeman, Edward R. (1989). *Management*. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice-Hall.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและขอคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่านำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข ค่าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยที่ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สาระหรือออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้
 - 5.1 ภาพปกหนังสือ
 - 5.2 แปลจากหนังสือ:
 - 5.3 ผู้เขียน:
 - 5.4 ผู้แปล:
 - 5.5 สำนักพิมพ์:
 - 5.6 ปีที่พิมพ์:
 - 5.7 จำนวนหน้า:

- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาค้นสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร

วิทยุยานนี้จักเป็นอิตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิทยุยานนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาหาร” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่อ).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑุวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์*, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ใน *ชื่อสารานุกรม*,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน *สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ*, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน *ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา*./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อรรถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsa.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- เกษงา ผาทอง. (2564). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีวงศ์. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการ
คัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15
มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์
2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World
Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helpgiving practices
and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์
ของวารสารวารสารส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการสมัยใหม่ ได้ที่
<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/about> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้ง
ข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : journalacademicpromotion@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการสมัยใหม่

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์
เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล
.PDF.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง)
กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป
ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผล
การประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณา
บทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารส่งเสริมและพัฒนานิชาการสมัยใหม่ หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารส่งเสริมและพัฒนานิชาการสมัยใหม่

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

3.....(16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ระบุรูปแบบของการวิจัย.....ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....การเก็บรวบรวมข้อมูล.....การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16.pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย.สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล.พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ.เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16.pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

...(16.pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผานการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยรณ ที่ สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อาจอิงถามี)

จุดเด่น

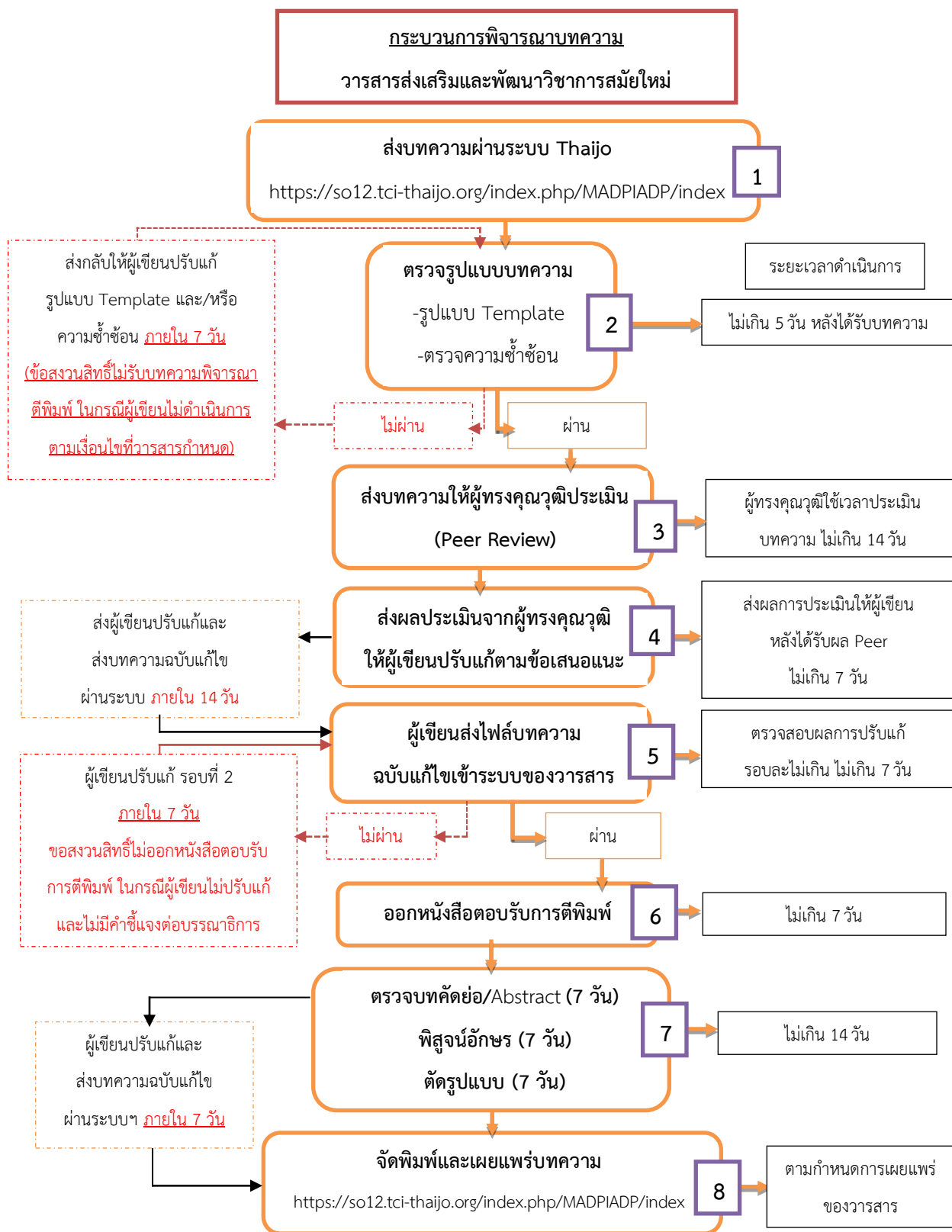
จุดด้อย

สรุป (18 pt)

(16.pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไป ใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)